

Accountantsverslag 2022

Gemeente Vijfheerenlanden

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Aan de gemeenteraad van gemeente Vijfheerenlanden
Postbus 11
4140 AA Leerdam

3 juli 2023

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van gemeente Vijfheerenlanden voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2022.

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met onze overeenkomst d.d. 9 november 2020, ons voorstel tot dienstverlening d.d. 28 augustus 2020 en ons controleplan 2022 d.d. 13 september 2022.

Wij realiseren ons dat de toonzetting van het accountantsverslag kritisch kan overkomen. Dit is inherent aan de aard van de rapportage, waarbij wij vooral ingaan op het verbeterpotentieel binnen de gemeente. Wij willen wij graag onze complimenten en waardering overbrengen aan de ambtelijke organisatie. In ons derde controlejaar waren er wederom concrete verbeteringen zichtbaar in de kwaliteit en tijdigheid van het jaarrekeningdossier. Hierdoor hebben wij de controle efficiënt en zonder veel aanvullende vragen kunnen uitvoeren. Ook hebben wij een hele constructieve en fijne samenwerking ervaren, waarbij aan beide zijden ruimte was om onze argumenten te delen en af te wegen.

De controlebevindingen in deze rapportage zijn besproken met de ambtelijke organisatie, de portefeuillehouder Financiën en met de Auditcommissie.

Mocht u naar aanleiding van ons accountantsverslag nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,
Q-Concepts Accountancy B.V.

Drs. E.E.T.M. Kalnenek RA

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen bij onze oordeelsvorming

1. Wij zijn voornemen om een goedkeurende controleverklaring te verstrekken

Wij zijn voornemens om een goedkeurende [controleverklaring](#) af te geven bij de jaarrekening 2022 op zowel het aspect getrouwheid als het aspect rechtmatigheid. Dit wil niet zeggen dat er geen fouten en onzekerheden zijn, maar wel dat deze onder de drempel zijn gebleven die door de gemeenteraad aan ons is meegegeven.

2. Alle controleverschillen zijn gecorrigeerd in de jaarrekening

Bij onze controle hebben wij een zeer beperkt aantal onjuistheden geconstateerd. Tevens was het afsluitdossier zeer gedetailleerd en compleet. Deze positieve constatering geven een indicatie dat de financiële administratie en het afsluitingsproces op een goede wijze zijn ingericht en uitgevoerd. Dit is een compliment voor de inzet en werkzaamheden van de medewerkers en adviseurs tijdens de jaarafsluiting. Alle [controleverschillen](#) boven onze rapporteringstolerantie van € 50.000 zijn in de jaarrekening gecorrigeerd.

3. Onrechtmatigheden bij aanbesteding bedragen € 0,2 miljoen

De totale omvang van de geconstateerde onrechtmatige [aanbestedingen](#) bedraagt € 0,2 miljoen. Deze onrechtmatigheden zijn in meer detail toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

4. Schattingen door het college zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke [schattingen](#). We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 hoofdzakelijk beoordeeld als evenwichtig.

5. Prestatielevering van inkopen volledig kunnen vaststellen

Wij hebben geconstateerd dat de (vaststelling van de) [prestatielevering](#) van inkopen nog niet altijd zichtbaar in het proces wordt vastgelegd. Dit is bevestigd vanuit de werkzaamheden van de VIC. Het is dit jaar wel mogelijk gebleken om achteraf de prestatielevering aan te tonen door de “prestatie-akkoord-verklaarders” (PAV’ers). Hierdoor resteert er geen onzekerheid meer die tot uitdrukking dient te komen in onze oordeelsvorming.

6. Prestatielevering van zorg niet volledig vastgesteld

Om de [prestatielevering](#) door de zorgverleners vast te stellen, wordt tot op heden gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen. De totale onzekerheid als gevolg van het niet kunnen vaststellen dat de prestatielevering van de zorg heeft plaatsgevonden bedraagt € 2,7 miljoen.

7. Volledigheid verhuuropbrengsten is onzeker

De VIC heeft geconstateerd dat er in het [verhuurproces](#) geen beheersmaatregelen aanwezig zijn waarmee de volledigheid van de verhuuradministratie wordt geborgd. Hierdoor is de volledigheid van de verhuuropbrengsten onzeker. Overigens achten wij het risico zeer laag dat de gemiste verhuuropbrengst materieel is voor de jaarrekening.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen - interne beheersing

8. Interne beheersing is voldoende, maar verbetering is mogelijk

In onze managementletter hebben wij ons beeld gegeven van de interne [beheersing](#) van uw gemeente. Onze conclusie was dat de interne beheersing als geheel voldoende is om tot een getrouwe en rechtmatige jaarrekening te komen. Dit is bij de jaarafsluiting ook gebleken. De organisatie heeft haar planning zonder vertraging gerealiseerd. Tevens was de oplevering van het afsluitdossier van goede kwaliteit. Dit heeft gezorgd voor een efficiënte controle en weinig additionele vragen vanuit ons controleteam. Wij willen hiervoor graag onze complimenten geven.

9. De VIC is van goed niveau en kritisch

Net als de afgelopen jaren hebben wij de samenwerking met de [VIC](#) als zeer prettig en constructief ervaren. Ten opzichte van voorgaand jaar zijn weer duidelijke stappen voorwaarts gemaakt, in het bijzonder in de afstemming vooraf en de kwaliteit van de aanbevelingen van de VIC in de rapportages. . De belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen zijn als voorloper van de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

10. VIC dient kwantitatief op niveau te worden gebracht

Een belangrijke aandachtspunt blijft de [bezetting](#) van de VIC. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole bestond de VIC uit één actieve medewerker. Voor een gemeente met de omvang en complexiteit als Vijfheerenlanden is dat naar onze mening niet toereikend, in het bijzonder na de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

11. Verbeteringen sociaal domein nog niet hele jaar effect gehad

De VIC heeft een aantal bevindingen gedaan die leiden tot een onzekerheid ten aanzien van de rechtmatigheid van de [zorgkosten](#). Het betrof echter voornamelijk formele onjuistheden in de termijnen en opgestelde documentatie. Dit leidt niet tot financiële onrechtmatigheden, maar geeft wel een indicatie dat de ingezette verbetermaatregelen in 2022 nog niet het gehele jaar resultaat hebben gehad. In 2023 en verder stelt het management prioriteit aan het reduceren van de formele onrechtmatigheden.

12. Nota grondbeleid en MPG opgesteld

De gemeenteraad heeft de Nota Grondbeleid Vijfheerenlanden vastgesteld. Met deze nota heeft de gemeente gekozen voor een situationeel [grondbeleid](#). Tevens is de eerste Meerjaren Prognose Grondexploitatie behandeld in de gemeenteraad. Naar onze mening heeft het MPG voldoende informatiewaarde. Het college erkent in het document dat het document moet worden gezien als een dynamisch groeidocument dat de komende jaren kan en zal worden uitgebreid en verbeterd.

13. Bewaking van frauderisico's wordt concreet vormgegeven

Binnen de gemeente is reeds een opzet gemaakt van een [fraude-risicoanalyse](#). Tevens is een start gemaakt met het formuleren van de beheersmaatregelen om de geformuleerde risico's af te dekken. Dit proces is nog niet helemaal gereed. Tevens zijn beheersmaatregelen geformuleerd die nog moeten worden ingevoerd. Desondanks zijn wij van mening dat een goede start is gemaakt met het opstellen van de interne frauderisico-analyse en het bijbehorende beheersingskader.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Belangrijkste boodschappen bij uw financiële positie

14. De financiële positie blijft achter bij andere gemeenten

De [financiële positie](#) van Vijfheerenlanden als geheel is voldoende. Ten opzichte van andere gemeenten is de positie echter kwetsbaar. Dit geldt vooral voor de netto schuldquote en solvabiliteitsratio.

15. Weerstandsvermogen toereikend, maar nog in ontwikkeling

Uw weerstandsvermogen is toereikend om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de minimale eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld. Naar onze mening is de informatiewaarde van deze analyse toereikend. De uitvoering van het risicomanagementproces is echter nog in ontwikkeling, waarbij de nadruk ligt op het verankeren van risicomanagement in de cultuur van de organisatie en het gedrag van de medewerkers.

16. De uitgaven in het sociaal domein zijn lager dan gemiddeld

Uw lasten per inwoner voor het [sociaal domein](#) zijn fors lager dan gemiddeld voor andere gemeenten. Deze lagere kosten worden veroorzaakt door de kosten in het Wmo domein, maar vooral door de kosten van de uitvoering van Participatiewet. De kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn daarentegen wel hoger dan bij andere gemeenten in de provincie en in Nederland. Dit beeld zien wij landelijk overigens meer bij gemeenten met uw omvang. Wat ons verder opvalt is dat uw gemeente geen kosten verantwoord die gemaakt worden voor Wijkteams. Wij hebben begrepen dat u wel gebruik maakt van dergelijke sociale teams. Wij hebben het college geadviseerd om de kosten voor deze teams op het juiste taakveld te verantwoorden.

17. De uitgaven in het sociaal domein zijn gedaald in 2022

In 2022 zijn de [zorguitgaven](#) per inwoner fors afgenomen. De belangrijkste reden hiervoor is toegelicht in de programma-verantwoording bij programma 6.. Verder valt het op dat de kosten per inwoner in het zorgdomein in de begroting 2023 wederom sterk toegenomen zijn ten opzichte van de werkelijke uitgaven in 2022. Dit kan een indicatie zijn dat structureel gerealiseerde kostenbesparingen niet volledig zijn doorgerekend in de begroting 2023.

18. Leesbaarheid van de programmaverantwoording

Naar onze mening zijn de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de [programmaverantwoording](#) in 2022 beperkt verbeterd. Dit is een bewuste keuze van het college in afwachting van de doorontwikkeling van de gemeentelijke P&C cyclus. Op dit moment is het college samen met de auditcommissie bezig om de doorontwikkeling concreet vorm gegeven. Hierbij wordt expliciet rekening gehouden met de bevindingen en adviezen die wij hebben gedaan ten aanzien van de inzichtelijkheid van de jaarstukken in ons accountantsverslag 2021. Wij hebben begrepen dat het proces van de totstandkoming van de verantwoordingsteksten wel sterk verbeterd is.

19. Leesbaarheid van de paragrafen

Voor de [paragrafen](#) geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde verder verbeterd is ten opzichte van de jaarstukken 2021. De paragrafen bevatten over het algemeen voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf. De leesbaarheid, inzichtelijkheid en informatiewaarde van de paragrafen zijn toereikend.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

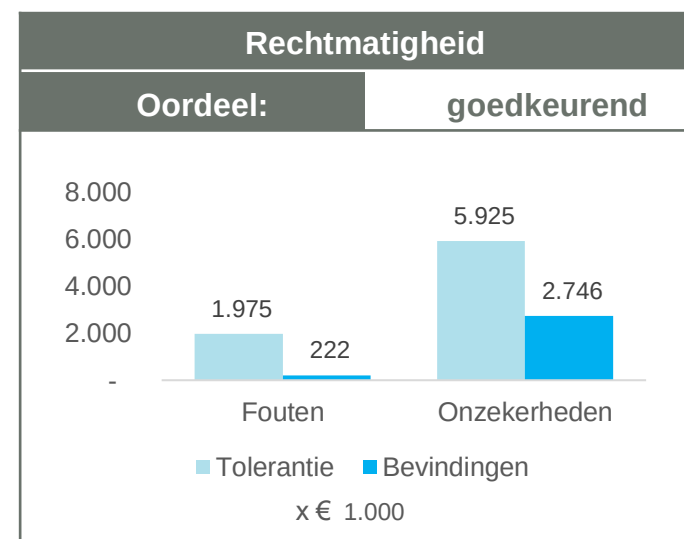
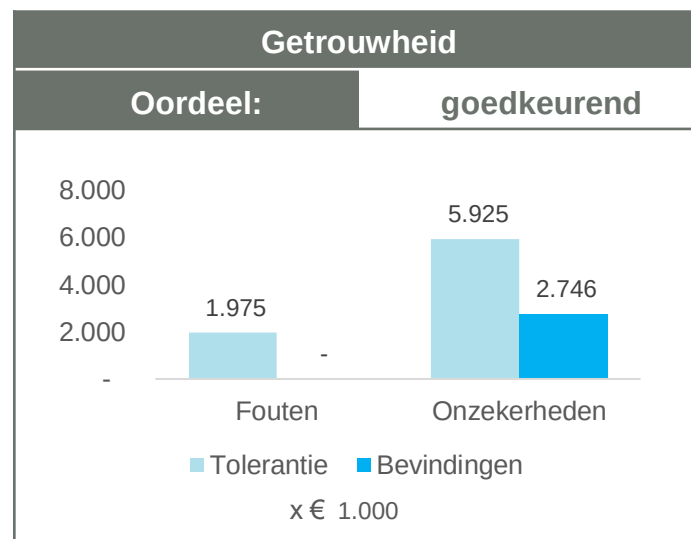

Bijlagen

Ons oordeel bij uw jaarstukken 2022

Wij zijn voornemens om een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2022 te verstrekken op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid. Dit wil niet zeggen dat er geen fouten en onzekerheden zijn, maar wel dat deze onder de drempel zijn gebleven die door de gemeenteraad aan ons is meegegeven. Een samenvatting van deze fouten en onzekerheden vindt u [hier](#).

De reikwijdte van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van het auditplan 2022. Voor een nadere toelichting op de bevindingen, klik [hier](#).

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

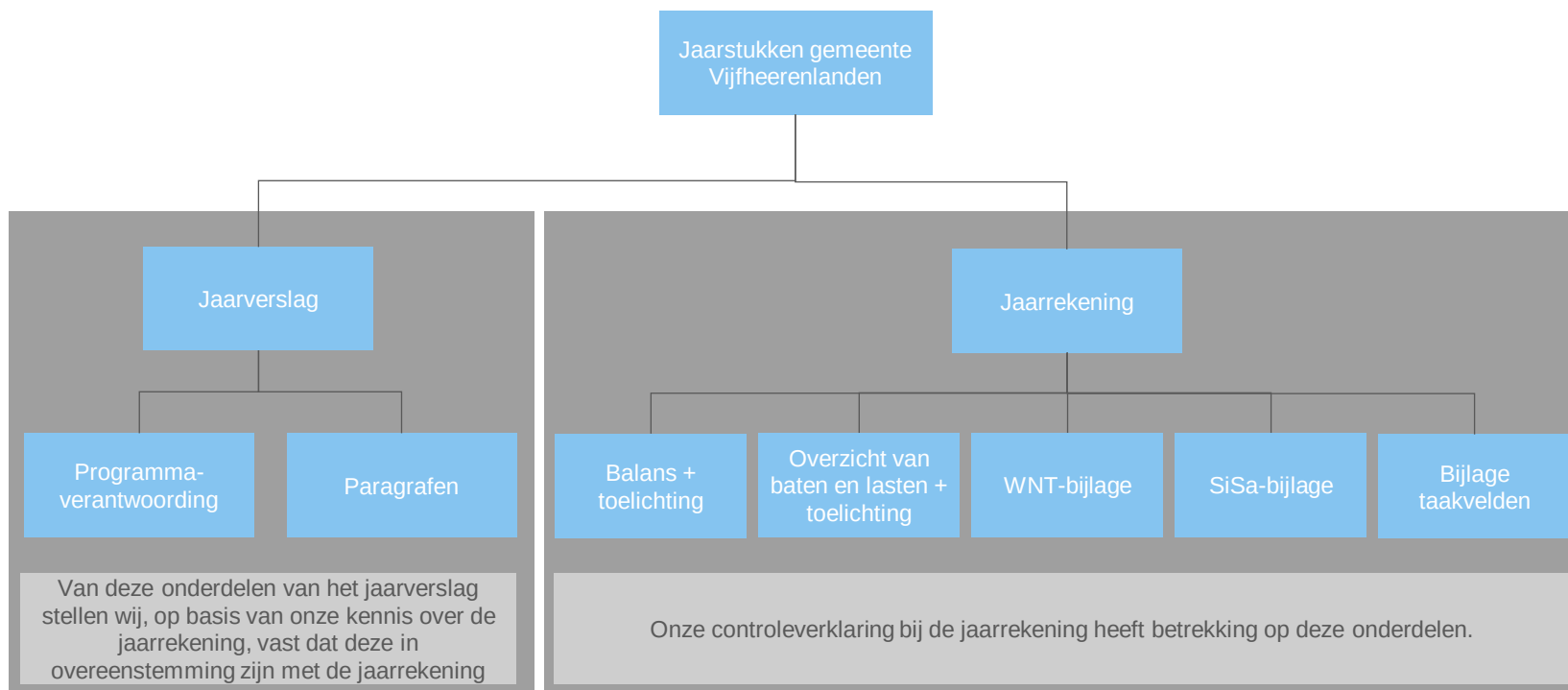
Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

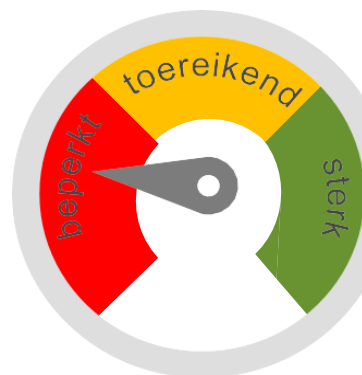
Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

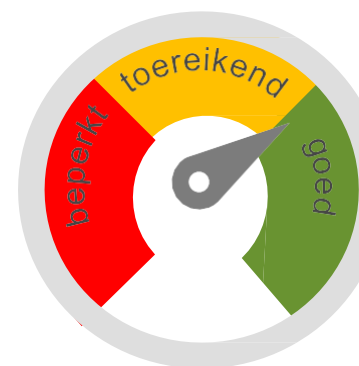
De informatiewaarde van uw paragrafen in de jaarrekening 2022 is verbeterd

Informatiewaarde is beperkt, maar in ontwikkeling

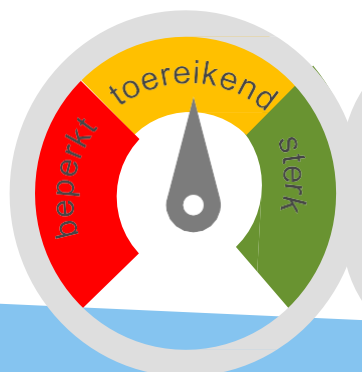
Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Dit alles vanuit raadspectief. De inzichtelijkheid is nog steeds beperkt, maar heeft de aandacht van college en auditcommissie. U vindt [hier](#) een nadere toelichting.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

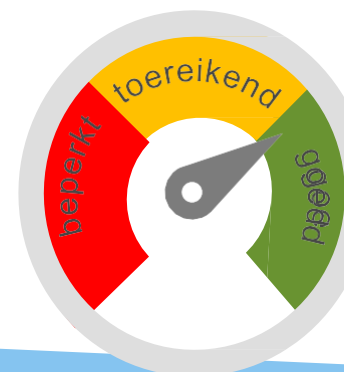
Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de informatie verkregen in onze controle onjuistheden hebben geconstateerd die gebruikers van de jaarrekening zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Kwaliteit paragrafen verschilt, maar is over het algemeen toereikend

Nagenoeg alle verplichte informatie is in de paragrafen is opgenomen. De informatiewaarde van de paragrafen is naar onze mening verbeterd ten opzichte van 2021. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen in uw organisatie

Bijlagen

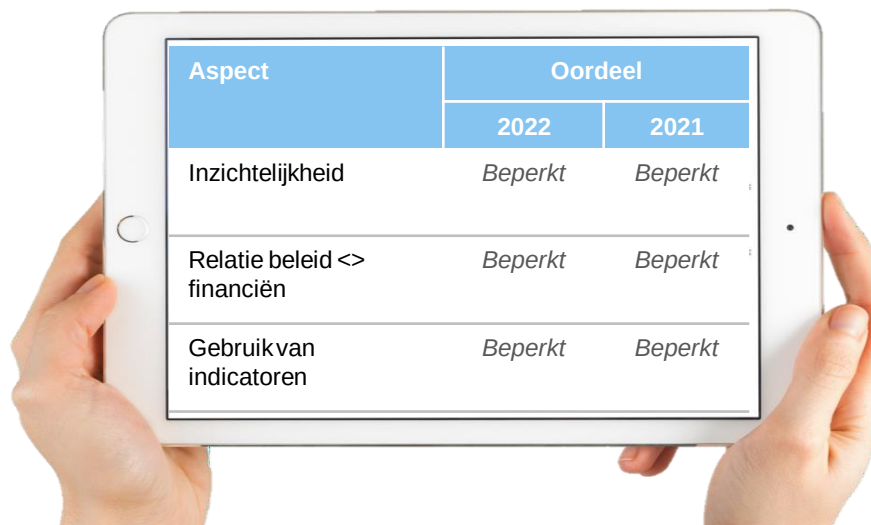
Inzichtelijkheid van de jaarstukken licht verbeterd

Naar onze mening zijn de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording in 2022 beperkt verbeterd. Dit is een bewuste keuze van het college in afwachting van de doorontwikkeling van de gemeentelijke P&C cyclus. Op dit moment is het college samen met de auditcommissie bezig om de doorontwikkeling concreet vorm gegeven. Hierbij wordt expliciet rekening gehouden met de bevindingen en adviezen die wij hebben gedaan ten aanzien van de inzichtelijkheid van de jaarstukken in ons accountantsverslag 2021.

De volgende stap in de doorontwikkeling is om te komen tot een inhoudelijk betere aansluiting tussen de (nieuwe) programma's en (deels ook nieuwe) paragrafen. Dit mede met als doel om dubbele informatie te voorkomen en de focus bij de programma's te leggen op resultaatgerichte bestuurlijke besluitvormingsinformatie inclusief de bijbehorende bestuurlijke kritische prestatie-indicatoren (kpi's). In de bijbehorende paragrafen wordt dan de focus gelegd op de bijbehorende bestuurlijk relevante achtergrondinformatie. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan een beknopt overzicht van actueel beleid, de bijbehorende bestuurlijke doelenboom, de wettelijk verplichte informatie (waaronder de verplichte kpi's) en kpi's die dienen als contextinformatie voor de in de programma's opgenomen bestuurlijke besluitvormingsinformatie. Doelstelling is om in de Programmabegroting 2024 de te selecteren kpi's op te nemen waarbij (indien beschikbaar) ook inzicht wordt geboden in de meest actuele waarde (voor Vijfheerenlanden) en waar mogelijk ook een relevante vergelijkingswaarde (bijvoorbeeld het landelijk gemiddelde).

Naar onze mening zal deze doorontwikkeling leiden tot een significante verbetering in de inzichtelijkheid, informatiewaarde en leesbaarheid van de jaarstukken, mits adequaat uitgevoerd. Het is van belang dat het vormen van kpi's geen doel op zich wordt, maar dat de gekozen kpi's daadwerkelijk iets zeggen over de strategie en beleidsdoelstellingen van de gemeente. Wij zijn daarom voorstander van een beperkt aantal gerichte en relevante kpi's voor de gemeente als geheel ten opzichte van diverse kpi's per beleidsthema.

Overigens is in de programmaverantwoording een eerste aanzet gegeven voor een visualisatie van de realisatie van bestuurlijke resultaten.

Aspect	Oordeel	
	2022	2021
Inzichtelijkheid	Beperkt	Beperkt
Relatie beleid <> financiën	Beperkt	Beperkt
Gebruik van indicatoren	Beperkt	Beperkt

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (1/4)

Voor de paragrafen geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde verder verbeterd is ten opzichte van de jaarstukken 2021. De paragrafen bevatten over het algemeen voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf. De leesbaarheid, inzichtelijkheid en informatiewaarde van de paragrafen zijn toereikend

Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.

Hieronder hebben wij onze waarnemingen samengevat bij de verplichte paragrafen met enkele suggesties voor verbetering.

Weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen in de jaarrekening 2022 is naar onze mening op een goede wijze doorontwikkeld. De leesbaarheid is toegenomen door een beter gebruik van paragraafnummers en minder technisch taalgebruik. Daarnaast is de informatiewaarde verbeterd door nog meer visualisaties toe te passen, maar ook door deze specifieker te analyseren. Dit geldt in het bijzonder voor de risicoanalyse in NARIS. Ook de opgave van de belangrijkste risico's is overzichtelijker.

Daarnaast voldoet de paragraaf volledig aan het BBV en de financiële verordening 2022.

Lokale heffingen

Op basis van onze aanbeveling is de paragraaf Lokale heffingen in de jaarstukken 2022 uitgebreid met een overzicht van de kostendekkendheid van de leges, onderverdeeld naar titels. Hierdoor voldoet de paragraaf aan de eisen die het BBV eraan stelt. De informatiewaarde van de paragraaf zou kunnen worden verbeterd door inzicht te geven in de oorzaak van de hogere dekking ten opzichte van de begroting. Hierdoor wordt direct inzichtelijk gemaakt of, achteraf, te omvang van de tarieven, in het bijzonder voor de omgevingsvergunningen, juist heeft plaatsgevonden.

In de paragraaf is ook een meerjarig overzicht opgenomen van de gemeentelijke belastingopbrengsten. Hoewel dit overzicht een cijfermatig beeld geeft van de ontwikkeling van de gemeentelijke lasten, ontbreekt net als vorig jaar een verklarende analyse. De informatiewaarde van de paragraaf kan worden verbeterd door een dergelijk analyses toe te voegen, ook bij de andere cijfermatige tabellen. Hierdoor krijgt de raad meer inzicht in de feiten achter de cijfers. Overigens valt op dat de cijfers in het overzicht over 2019-2021 niet aansluiten met het meerjarenoverzicht in de jaarrekening 2021.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (2/4)

Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen lijkt qua opzet en inhoud veel op de paragraaf in de jaarrekening van voorgaand jaar. Een belangrijke verbetering is dat er in de huidige paragraaf een referentie wordt gemaakt naar het van toepassing zijnde beleidskader. Daarnaast is de volgorde van de onderdelen in de paragraaf gewijzigd, waardoor de opzet in onze optiek logischer is.

Ook voor deze paragraaf geldt dat deze voldoet aan de bepalingen in het BBV en de financiële verordening.

Financiering

De paragraaf Financiering is volledig uitgewerkt, waarbij ten opzichte van voorgaand jaar beter inzicht wordt gegeven in de toekomstige ontwikkelingen van de financieringskasstromen en schuldpositie van de gemeente. Dit wordt ondersteund door eenvoudig te begrijpen visualisaties. Dit is een goede stap voorwaarts in de informatiewaarde en leesbaarheid van de paragraaf. Om de paragraaf niet nog langer te maken dan dat deze al is, is de staat van herkomst en besteding van middelen niet langer opgenomen.

De paragraaf voldoet aan het BBV. De inhoud is echter niet volledig in lijn met de nieuwe financiële verordening. Zo ontbreekt het aan de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende vier jaar, alsmede een expliciete weergave van het totaal van de schulden gespecificeerd naar looptijd en het verschuldigde rentepercentage. Impliciet is dit overigens wel zichtbaar.

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering is in 2022 uitgebreid. De belangrijkste wijziging is dat de resultaten uit het rechtmatigheidsonderzoek van de VIC zijn opgenomen in deze paragraaf. Deze uitwerking is naar onze mening zeer helder en duidelijk beschreven. In het bijzonder de tabel waarin de omvang van de bevindingen met kleuraanduiding is aangegeven heeft goede informatiewaarde. Naar onze mening zou de tekst nog wel iets ingekort kunnen worden, bijvoorbeeld door de toelichting op de bevindingen kort samengevat in de tabel zelf op te nemen. Daarnaast hebben de aanbevelingen meerwaarde voor de operationele organisatie, maar zijn ze erg gedetailleerd voor de jaarrekening.

Wij ervaren de expliciete benoeming en uitwerking van de kernwaarden, zelforganisatie en prioriteitstellingen van de organisatie als verbetering van de informatiewaarde van de paragraaf. De paragraaf biedt net als vorig jaar voldoende plaats voor een zelfkritische analyse. Tevens voldoet de paragraaf aan de bepalingen in het BBV en de financiële verordening.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (3/4)

Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden partijen is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Deze paragraaf voldoet hiermee ook in de jaarrekening 2022 aan alle eisen van het BBV en Financiële verordening. Ten opzichte van de jaarrekening 2021 is bij een aantal verbonden partijen wel meer informatie verstrekt waar dat nodig geacht werd, vooral ten aanzien van de risico's. Dit geldt in het bijzonder voor de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU). Hierdoor is naar onze mening de informatiewaarde van de paragraaf toegenomen.

Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid is in 2022 ingekort ten opzichte van de jaarrekening 2021. De belangrijkste reden is dat de risico's die gepaard gaan met actieve grondexploitaties minder uitvoerig zijn beschreven omdat deze in detail zijn opgenomen in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) 2023. Het is in het BBV toegestaan om dergelijke risico's op één plek vast te leggen.

Naar onze mening voldoet de paragraaf aan de eisen die het BBV aan deze paragraaf stelt. In de nieuwe financiële verordening is echter een aanvullende bepaling opgenomen die niet in de paragraaf is verwerkt. Dit betreft de bepaling uit artikel 16 lid 2a die aangeeft dat het college het verloop van de grondvoorraad inzichtelijk maakt in de paragraaf. Dit is wel gedaan voor de grond die zich in een actieve grondexploitatie bevindt, maar niet voor de overige grondvoorraad.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (4/4)

Advies:

- Leg de inhoud van de paragrafen niet alleen langs de meetlat van het BBV, maar ook van de Financiële verordening.
- Versterk de koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.
- Voorzie kwantitatieve analyses van verklarende kwalitatieve analyses.
- Maak meer gebruik van grafieken en infographics.

Oordeel per paragraaf

Zie onderstaand hoe wij de informatiewaarde per paragraaf beoordelen.

Paragraaf	Oordeel	Oordeel
	2022	2021
Lokale heffingen	Toereikend	Beperkt
Weerstandsvermogen	Toereikend	Toereikend
Onderhoud kapitaalgoederen	Toereikend	Toereikend
Financiering	Toereikend	Toereikend
Bedrijfsvoering	Toereikend	Toereikend
Verbonden partijen	Toereikend	Toereikend
Grondbeleid	Toereikend	Toereikend

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Onze bevindingen bij de jaarrekening

Onderstaand hebben wij onze detailbevindingen op de aspecten rechtmatigheid en getrouwheid opgenomen boven de door u gestelde rapporteringstolerantie van € 50.000. Door op de bevinding te klikken krijgt u meer toelichting op de bevinding.

Getrouwheid		
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
1. Prestatielevering Jeugdwet	0	1.019
2. Prestatielevering Wmo	0	433
3. Prestatielevering PGB totaal	0	1.294
4. Volledigheid verhuuropbrengsten	0	PM
Totaal	0	2.746
Goedkeuringstolerantie	1.975	5.925

Rechtmatigheid		
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
5. Bevindingen bij getrouwheid	0	2.746
6. Aanbestedingen wijken af van (EU) richtlijnen	222	0
Totaal	222	2.746
Goedkeuringstolerantie	1.975	5.925

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Er is een wederom een tekort ontstaan in de uitvoering van de Jeugdwet

De totale kosten op de taakvelden maatwerkvoorzieningen, maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg over 2022 bedragen € 29,6 miljoen. Dit is € 2,1 miljoen of 7,6% hoger dan de primaire begroting. Een belangrijk deel van deze toename is gedurende het jaar al gesignaleerd door het college. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de begrote uitgaven bij de tussenrapportages van € 3,4 miljoen. Het werkelijke tekort is derhalve € 1,3 miljoen lager dan verwacht.

Taakveld	Begroting primair 2022 (x €1.000)	Begroting bijgesteld 2022 (x €1.000)	Realisatie 2022 (x €1.000)	Realisatie 2021 (x €1.000)
18- PGB	876	924	888	863
18- overig	14.171	16.880	17.394	17.822
18+ PGB	89	626	406	352
18+ overig	12.351	12.435	10.873	11.710
Totaal	27.487	30.865	29.561	30.747

Binnen het zorgdomein is een verschil zichtbaar in de kosten van de maatwerkvoorzieningen aan volwassenen en de kosten voor de voorzieningen aan minderjarigen. De kosten ten behoeve van volwassenen bedragen € 11,3 miljoen en blijven ruim binnen de primaire en bijgestelde begroting. Opvallend hierbij is dat de begroting gedurende het jaar juist naar boven was bijgesteld.

De kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn daarentegen hoger dan verwacht in de bijgestelde begroting. Hoewel wij ons realiseren dat deze kosten door de complexiteit ervan moeilijk te voorspellen zijn, constateren wij wederom dat de interne beheersing van de zorgkosten die voortkomen uit de uitvoering van de Jeugdwet verbeterd moet worden. Er worden weliswaar periodiek voortgangsrapportages opgesteld door RBL en gedeeld met de organisatie, maar deze zien vooral toe op de vergelijking van de werkelijke kosten tegen het afgesproken budget. Een toereikend onderbouwde analyse van de nog te verwachten kosten ontbreekt. Hierdoor is er beperkt grip op de kostenontwikkeling binnen dit domein. Gezien de hoogte en verwachte ontwikkeling van deze kosten is adequaat inzicht en toereikend voorspellend vermogen cruciaal.

Wat opvalt is dat de totale kosten binnen het zorgdomein in 2022 zijn afgenomen ten opzichte van 2021. De belangrijkste reden hiervoor is toegelicht in de jaarstukken onder het kopje *Wat waren de kosten* in de verantwoording bij programma 6. Vanuit het oogpunt van grip op kosten is de begroting op een andere wijze opgesteld, namelijk op basis van de te verwachten kosten bij uitvoering van de wettelijke taken en het huidige gemeentelijke beleid. Tegelijkertijd is met een nieuwe manier van indiceren en zelf uitvoeren van taken die voorheen (duurder) werden ingekocht geprobeerd de kosten te verlagen.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd in vergelijking met andere gemeenten

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd

Op de volgende [pagina](#) hebben wij een visuele weergave gegeven van uw werkelijke lasten uit de jaarrekening 2022 ten opzichte van 2021, andere gemeenten in de provincie Utrecht, gemeenten met dezelfde omvang als die van u en van het gemiddelde voor Nederland. Hetzelfde hebben wij gedaan voor de lasten in de begroting 2023.

Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw lasten per inwoner voor het sociaal domein, zowel in de begroting als in de jaarrekening, fors lager zijn dan gemiddeld voor andere gemeenten. Dit geldt zowel voor de vergelijking met gemeenten met uw omvang, in de provincie Noord-Holland en landelijk. Deze lagere kosten worden veroorzaakt door de kosten in het Wmo domein, maar vooral door de kosten van de uitvoering van Participatiewet. De kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet zijn daarentegen wel hoger dan bij andere gemeenten in de provincie en in Nederland. Dit beeld zien wij landelijk overigens meer bij gemeenten met uw omvang. Dit blijkt ook uit de gemiddelde uitgaven van de gemeenten tussen 60.000-80.000 inwoners. Vergeleken met deze groep gemeenten blijven uw uitgaven per inwoner achter.

Wat ons verder opvalt is dat uw gemeente geen kosten verantwoord die gemaakt worden voor Wijkteams. Wij hebben begrepen dat u wel gebruik maakt van dergelijke sociale teams. Derhalve hebben wij het college geadviseerd om de kosten voor deze teams op het juiste taakveld te verantwoorden.

Gezien de ontwikkeling in de kosten binnen het sociaal domein, hebben wij deze verder geanalyseerd in de tijd. Op de volgende [pagina](#) hebben wij deze analyse visueel gemaakt. Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw lasten per inwoner voor het sociaal domein de afgelopen jaren een grillig verloop kennen. In 2021 was het gemiddelde bedrag per inwoner toegenomen ten opzichte van 2020, terwijl dit bedrag in 2022 een forse afname vertoond. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat het inwonersaantal van uw gemeente is toegenomen, maar zoals op de vorige pagina is aangegeven, zijn ook de totale kosten in het zorgdomein gedaald.

Verder valt het op dat de kosten per inwoner in het zorgdomein in de begroting 2023 sterk toegenomen zijn ten opzichte van de werkelijke uitgaven in 2022. In de begroting 2023 zijn de kosten voor Wmo en jeugdzorg samen bepaald op € 578 per inwoner, terwijl de werkelijke kosten over 2022 € 491 bedragen. De reden hiervoor is onder andere dat in 2022 enkele incidentele meevallers zijn verantwoord. Het kan echter ook een indicatie zijn dat de meer structureel gerealiseerde kostenbesparingen niet volledig zijn doorgerekend in de primaire begroting 2023. Derhalve raden wij u aan om bij bestuursrapportage kritisch te kijken naar de werkelijke ontwikkeling van de kosten.

Bij de uitvoering van de Participatiewet zijn de verwachte gemiddelde kosten in 2023 juist veel lager dan de werkelijke kosten in 2022. Dit ligt meer in de lijn der verwachting gezien het feit dat in 2022 een fors beroep gedaan is op dit budget in het kader van de nasleep van COVID-19 en de opvang van vluchtelingen. Op basis van onze ervaring lijkt de daling echter aan de hoge kant.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

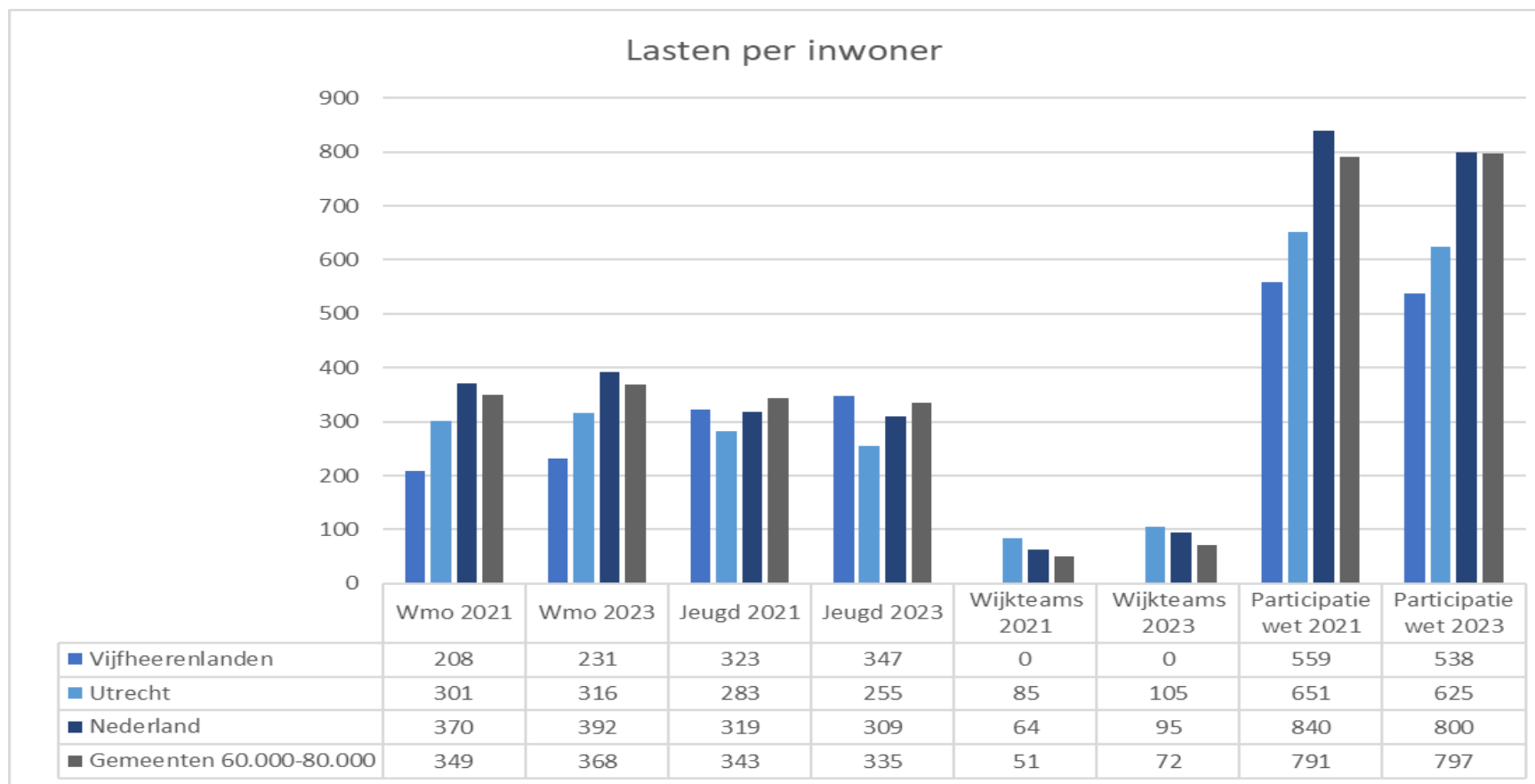
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Overzicht lasten Wmo en Jeugd per inwoner

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

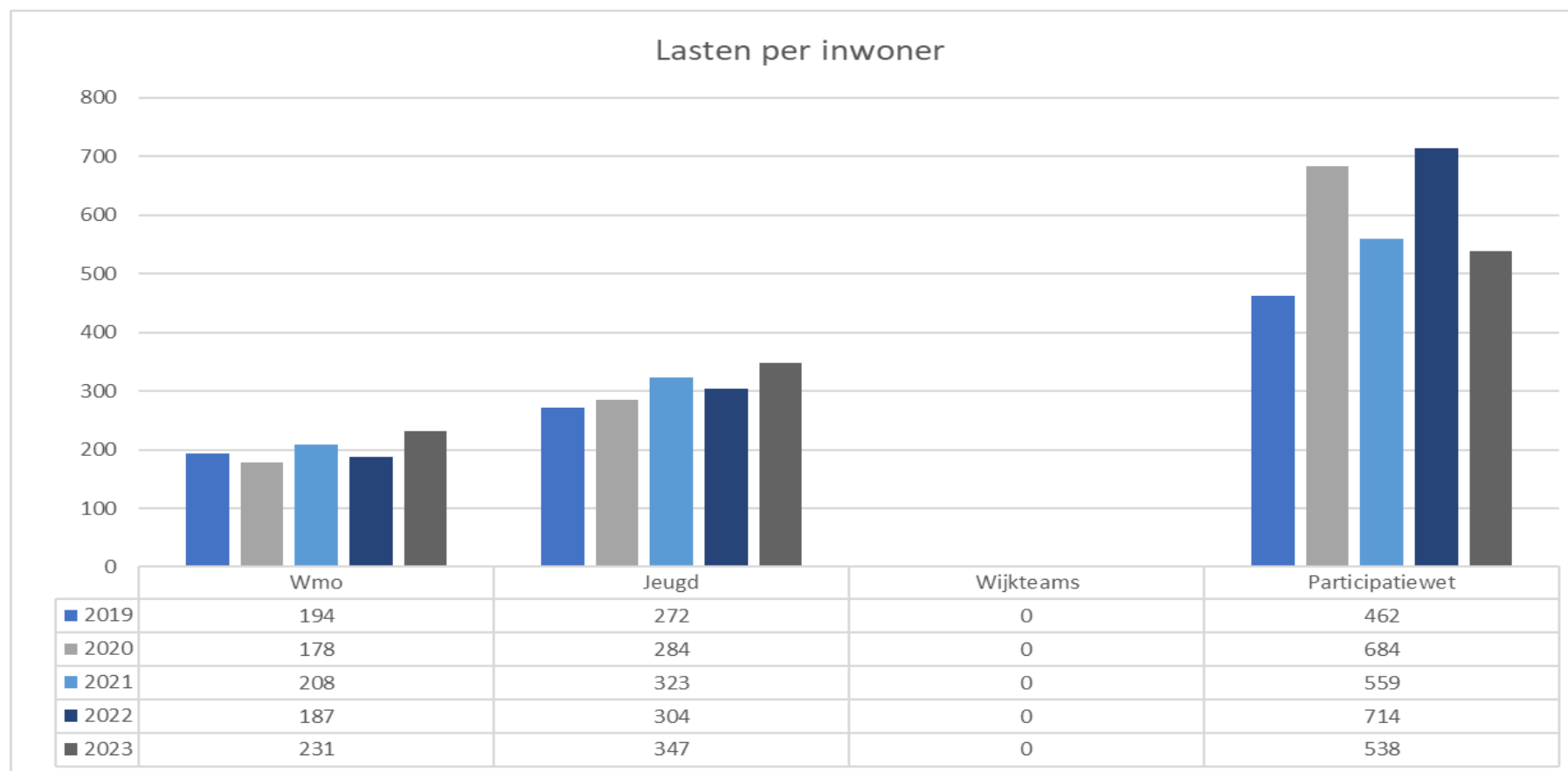
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Overzicht lasten Wmo en Jeugd per inwoner

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Interne beheersing binnen het sociaal domein heeft prioriteit

De (financiële) interne beheersing binnen het sociale domein blijft aandacht vragen. Het management is zich ook terdege bewust van de noodzaak om te verbeteren, maar het ontbreekt in dit domein aan tijd en formatie, en hiermee aan de randvoorwaarden en prioriteit, om de noodzakelijke verbeteringen te realiseren. Hierover heeft het college de gemeenteraad gedurende verschillende momenten in het jaar geïnformeerd door middel van raadsinformatiebrieven en het document met daarin de prioriteiten die door het college zijn gesteld.

Naar onze mening is het een compliment voor de organisatie dat zij zelfstandig de problemen heeft gesignaleerd en proactief aan de gemeenteraad heeft gecommuniceerd. Wij begrijpen ook de complexiteit van deze problematiek en de afweging die het management maakt om de continuïteit en tijdigheid van de zorg voorrang te geven. Het is echter ook onze rol om te benadrukken dat de gemeente in dit domein kwetsbaar is en belangrijke financiële risico's loopt. Hieronder hebben wij dit in meer detail beschreven.

Prioriteit aan het reduceren van formele onrechtmatigheden

De VIC heeft een aantal bevindingen gedaan die leiden tot een onzekerheid ten aanzien van de rechtmatigheid van de zorgkosten. Het betrof echter voornamelijk formele onjuistheden in de termijnen en opgestelde documentatie. Dit leidt niet tot financiële onrechtmatigheden, maar geeft wel een indicatie dat de ingezette verbetermaatregelen in 2022 nog niet het gehele jaar resultaat hebben gehad. In 2023 en verder stelt het management prioriteit aan het reduceren van de formele onrechtmatigheden.

Interne controles binnen zorgprocessen zijn weer opgestart

Een aspect waarvoor wij in onze managementletter aandacht gevraagd hebben is de afwezigheid van interne controles op de zorgprocessen in de eerste lijn. Ultimo 2022 zijn nieuwe kwaliteitsmedewerkers aangenomen die interne controles uitvoeren. In 2023 hebben deze interne controles verder vorm gekregen. Wij hebben reeds met de organisatie gesproken over de opzet en bestaan van deze interne controles. De controle op de juiste werking van deze interne controles is onderdeel van het VIC plan 2023.

Prestatielevering sociaal domein is intern niet geborgd

Om de prestatielevering door de zorgverleners vast te stellen, wordt tot op heden gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen. Op basis van de ontvangen prestatieverklaring van de zorgaanbieders is de totale onzekerheid uit deze hoofde ingeschat op € 2,7 miljoen. Deze onzekerheid kan als volgt worden gespecificeerd:

- Jeugdwet € 1,0 miljoen
- Wmo € 0,4 miljoen
- Pgb € 1,3 miljoen

Wij hebben het totale bedrag als onzeker meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Schattingen sociaal domein zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel					Toelichting
Nog te betalen zorgkosten			●			De nog te betalen kosten zijn bepaald op basis van de opgaven van de zorgverleners en de afloop van de balanspositie in 2022. Het verschil tussen deze opgaven en de reeds in de administratie verantwoorde lasten zijn als kortlopende schuld verantwoord op de balans. Deze schuld wijkt niet materieel af van onze controlebevindingen.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil	

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De grondexploitatie vertonen een positieve ontwikkeling

In de grafiek op de volgende [pagina](#) blijkt dat de grondexploitatie zich in totaliteit positief ontwikkelen. In 2022 is de verwachte winst op eindwaarde van de grondexploitatie positief bijgesteld van € 12,5 miljoen naar € 12,9 miljoen. Deze hogere resultaten zijn vooral te danken aan de beter dan verwachte verkopen in grondexploitatie Weide II in Meerkerk. Dit heeft een positief op het verwachte eindresultaat van € 1,7 miljoen. Daar staat tegenover dat over de gehele breedte van de grondexploitatie sprake is van stijgende kosten voor bouw- en woonrijp maken. Dit heeft een negatief effect op het totale verwachte eindresultaat van ongeveer € 1,3 miljoen.

Nota grondbeleid gemeente Vijfheerenlanden is vastgesteld

Op 15 februari 2023 heeft de gemeenteraad de Nota Grondbeleid Vijfheerenlanden vastgesteld. Met deze nota heeft de gemeente gekozen voor een situationeel grondbeleid. Dit houdt in dat per project met behulp van het in de Nota benoemde afwegingskader een besluit wordt genomen welke vorm van grondbeleid het best passend is. In de nota is tevens een verwervingsmandaat opgenomen voor het strategisch verwerven van gronden en opstellen. De hoogte van dat mandaat is voor 2023 op € 2,5 miljoen vastgesteld. Dit mandaat kan jaarlijks desgewenst opnieuw worden vastgesteld middels een nieuw mandaatbesluit. Achteraf wordt een dergelijke verwerving verantwoord aan de hand van het daartoe ingerichte “verwervingsdocument”. Met de toevoeging van dit mandaat kan het college flexibeler handelen bij de aankoop van strategische gronden.

Informatieverstrekking naar de raad is verbeterd met het MPG

Op 1 juni 2023 is de eerste Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) behandeld in de gemeenteraad. Wij zijn verheugd dat het college onze aanbeveling uit voorgaande jaren heeft overgenomen. Wij hebben het MPG doorgenomen als onderdeel van onze controlewerkzaamheden en zijn tevreden met het eerste resultaat. Naar onze mening wordt per project en op basis van een vaste structuur transparant weergegeven wat er gebeurt in de grondexploitatie. Tevens is een duidelijk samenvattend overzicht opgenomen van de financiële resultaten en zijn de bij de berekening gehanteerde parameters uiteengezet.

Naar onze mening dat het MPG voldoende informatiewaarde heeft. Het college erkent in het document dat het document moet worden gezien als een dynamisch groeidocument dat de komende jaren kan en zal worden uitgebreid en verbeterd. Hierbij zullen ook eventuele wensen van de gemeenteraad vanuit haar kaderstellende en controlerende rol worden betrokken. Wij raden u derhalve aan om samen met het college deze wensen te bepalen. Hierbij kan gedacht worden aan een meer uitgebreide weergave van de project-specifieke risico's.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

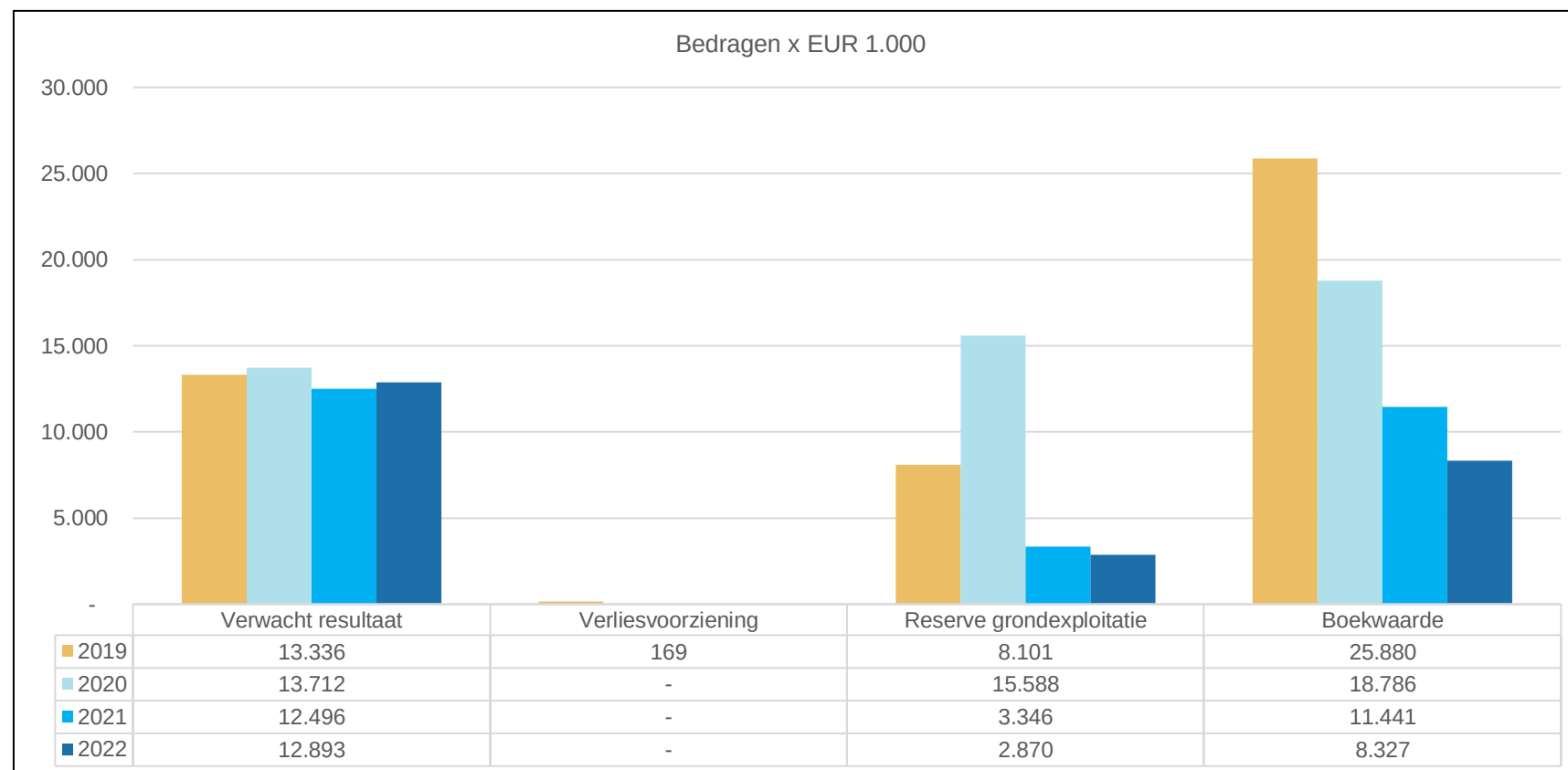
Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in de jaarrekening

Nieuwe grondexploitatie Werklandschap Meerkerk

Op 13 december 2022 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Werklandschap Meerkerk IVa geopend. Deze grondexploitatie heeft een verwachte positief resultaat op eindwaarde van € 0,2 miljoen. Met de vaststelling is door de raad een amendement aangenomen waarbij het college de inspanningsverplichting heeft het resultaat van de exploitatie te verbeteren. De gemeente maakt in dit project alle gronden bouw- en woonrijp en geeft bouw kavels voor bedrijven uit.

In 2022 is voor € 1,5 miljoen aan investeringen verantwoord op deze grondexploitatie. Dit bedrag komt vanuit overboekingen uit andere balansposten, zoals grond uit de materiële vaste activa en onderzoekskosten uit de immateriële vaste activa.

Financieel risicoprofiel verder afgenomen

De boekwaarde van de gronden in exploitatie in de balans is verder afgenomen van € 11,4 miljoen naar € 8,3 miljoen. De reden hiervan is dat er in 2022 een lager bedrag aan investeringen heeft plaatsgevonden in de grondexploitaties (€ 5,6 miljoen), dan verkopen van grond (€ 8,6 miljoen). De afname van de boekwaarde geeft aan dat het risicoprofiel van de grondexploitaties als geheel is afgenomen. Er hoeft immers een lager bedrag aan kosten die al gemaakt zijn worden goedge maakt met verkopen die in de toekomst plaatsvinden.

Overigens bestaat bijna de helft van de boekwaarde uit de kosten die reeds zijn gemaakt voor de grondexploitatie De Weide II in Meerkerk. Voor deze grondexploitatie heeft echter al een (zeer) positieve aanbesteding plaatsgevonden. De levering van de gronden vindt echter in de toekomst plaats, waardoor de opbrengsten vanuit de aanbesteding nog niet verantwoord mogen worden. Het geeft echter aan dat het risicoprofiel van de grondexploitaties (nog) lager is dan de boekwaarde in de jaarrekening aangeeft.

De volledigheid van de verhuuropbrengsten is onzeker

De VIC heeft geconstateerd dat er in het verhuurproces geen beheersmaatregelen aanwezig zijn waarmee de volledigheid van de verhuuradministratie wordt geborgd. Hierdoor is de volledigheid van de verhuuropbrengsten onzeker. Daarom hebben wij de volledigheid van de verhuuropbrengsten meegewogen als onzekerheid in de oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening voor een PM bedrag. Overigens achten wij het risico zeer laag dat de gemiste verhuuropbrengst materieel is voor de jaarrekening.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Schattingen fysiek domein zijn evenwichtig

De waardering van uw grondexploitatie is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld.

Schattingspost	Oordeel				Toelichting
Gehanteerde rekenrente					Het college rekent binnen de grondexploitatie met een toekomstige rekenrente van 1,0% (2021: 1,0%). Dit percentage lijkt aan de hoge kant te zijn. In 2021 is de gehele leningenportefeuille gefinancierd tegen een rente met een looptijd van 40 jaar tegen een gemiddelde van iets meer dan 0,7%. De omslagrente is ongeveer 0,6%. Derhalve lijkt de rente voorzichtig ingeschat. Volgens de Notitie Grondbeleid dient de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen te worden toegerekend op basis van de bruto-boekwaarde per 1-1-2021. Gezien het verschil van maximaal 0,4% is het effect niet materieel voor de jaarrekening als geheel.
Kostenstijging					De gehanteerde kostenstijging voor civiele werkzaamheden is 4% (2021: 4%), aflopend naar 2% in 2025. De verwachte toename in overige kosten bedraagt langjarig 2%. Deze aanname lijkt optimistisch. In het rapport van specialist Metafoor wordt voor de indexatie van de bouwkosten tot en met 2025 een marge gehanteerd tussen 3%-8%. Pas vanaf 2026 wordt een stabiele prijsontwikkeling verondersteld van 2%. Het college heeft in een eerder stadium de kosten echter al met 10% verhoogd in de verwachtingen. Derhalve is het totaalbeeld realistisch.
Opbrengststijging			2		Het college rekent met een opbrengstenstijging voor bedrijfskavels van 0%-2% (2021: 1,5%-2,5%). Voor woningbouw hanteert zij een stabiele stijging van 1,5%. Deze aanname lijkt optimistisch. Extern specialist Metafoor waarschuwt in haar rapport voor het risico op waardedaling in grondopbrengsten voor de komende jaren. De vraag naar woningen in met name Broekgraaf blijft echter onverminderd hoog. Derhalve kunnen wij ons vinden in de inschatting van het college.
Gehanteerde programmering					De programmering van de grondexploitatie is gebaseerd op actuele marktomstandigheden, interne en externe adviezen, onderzoeken en politieke uitgangspunten ten aanzien van woningbouw en werkgelegenheid. De programmering is in 2022 niet materieel gewijzigd. Wij achten de op marktinformatie gebaseerde inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.
Verkoopprijzen					De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitatie zijn veelal gebaseerd op marktinformatie of taxaties. Voor een aantal taxaties is de grondwaarde residueel bepaald (terugrekenend: V.O.N. prijs/huurprijs -/- bouwkosten -/- overige kosten = grondwaarde). Wij achten de gehanteerde prijsstelling voldoende onderbouwd.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Alle controleverschillen zijn in de jaarrekening gecorrigeerd

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2022 aanvaardbaar zijn en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria geschikt.

Bij onze controle hebben wij een zeer beperkt aantal onjuistheden geconstateerd. Tevens was het afsluitdossier zeer gedetailleerd en compleet. Deze positieve constateringen geven een indicatie dat de financiële administratie en het afsluitingsproces op een goede wijze zijn ingericht en uitgevoerd. Dit is een compliment voor de inzet en werkzaamheden van de medewerkers en adviseurs tijdens de jaarafsluiting.

Alle controleverschillen boven onze rapporteringstolerantie van € 50.000 zijn in de jaarrekening gecorrigeerd.

Beperkte bevindingen bij rechtmatigheid van aanbestedingen

Wij hebben geconstateerd dat de in 2021 ingezette verbetermaatregelen om de rechtmatigheid van de aanbestedingen in de eerste lijn te waarborgen, duidelijk vruchten begint af te werpen. Nadat vorig jaar de totale onrechtmatigheid al was afgenomen naar € 0,4 miljoen, is dit bedrag in 2022 verder gedaald naar € 0,2 miljoen. Deze onrechtmatigheden zijn in meer detail toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Prestatielevering inkopen volledig kunnen vaststellen

Wij hebben geconstateerd dat de (vaststelling van de) prestatielevering van inkopen nog niet altijd zichtbaar in het proces wordt vastgelegd. Dit is bevestigd vanuit de werkzaamheden van de VIC. Het is dit jaar wel mogelijk gebleken om achteraf de prestatielevering aan te tonen door de “prestatie-akkoord-verklaarders” (PAV’ers). Hierdoor resteert er geen onzekerheid meer die tot uitdrukking dient te komen in onze oordeelsvorming.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening

Formele onrechtmatigheden in het subsidieproces

Bij de controle op de verstrekte en vastgestelde subsidies heeft de VIC geconstateerd dat regelmatig de in de Algemene Subsidieverordening genoemde termijnen en voorwaarden voor aanlevering van documenten niet worden nagekomen, verleningsbeschikkingen formele fouten bevatten een subsidieaanvragen niet altijd volledig zijn. Hierdoor is er sprake van (omvangrijke) formele onrechtmatigheden, omdat niet voldaan is aan de genoemde verordening en de Algemene wet bestuursrecht. Omdat er geen sprake is van financiële consequenties, wegen wij deze formele onrechtmatigheid niet mee in ons oordeel.

Wij raden u aan om een analyse uit te voeren naar de oorzaak van het groot aantal bevindingen in het subsidieproces. Indien blijkt dat de in de Algemene Subsidieverordening genoemde termijnen en voorwaarden niet passen binnen de werkprocessen van de organisatie, dan geven wij u in overweging op de verordening hierop aan te passen. Een alternatief zou zijn om de bepaling van de termijnen en voorwaarden binnen de kaders van de Algemene wet bestuursrecht te mandateren aan het college. Hiermee maken deze termijn geen onderdeel meer uit van het normenkader.

Egalisatievoorziening Riolering wederom toegenomen

Uw gemeenteraad heeft met de vaststelling van het gemeentelijke rioleringsplan bepaald om in het tarief voor de rioolheffing niet te sparen voor toekomstige lasten. De middelen worden dan op begrotingsbasis gedoteerd aan een voorziening. Er moet extracomptabel worden aangetoond dat deze middelen binnen een redelijke termijn ingezet worden ter bestrijding van de lasten waarvoor een heffing is opgelegd.

In ons accountantsverslag 2021 hebben wij u aangeraden om, gezien de forse omvang van de egalisatievoorziening Riolering, in overleg te treden met het college om de omvang van de voorziening Riolering nader te analyseren op oorzaak en toekomstige inzet. Wij hebben geconstateerd dat deze voorziening in 2022 opnieuw is toegenomen, omdat er een positief bedrag is gerealiseerd op het product Riolering van € 0,5 miljoen. Hierdoor is de voorziening opgelopen naar € 10,0 miljoen. Er is vooralsnog geen analyse beschikbaar of een deel van deze voorziening is veroorzaakt door efficiencywinsten (bijvoorbeeld bij aanbestedingen) of een hoger aantal aansluitingen dan in het GRP verwacht. Dit deel van de voorziening kan vrijvallen ten gunste van het resultaat.

	Belangrijkste boodschappen
	Oordeel bij de jaarrekening
	Oordeel
	Jaarverslag
	Jaarrekening
	Fraude(risico)
	Interne beheersing
	Speerpunten
	Ontwikkelingen voor uw organisatie
	Bijlagen

Detailbevindingen jaarrekening	Sociaal domein	Fysiek domein	Resultaten bedrijfsvoering	Begrotingsrechtmatigheid	Financiële positie
--------------------------------	----------------	---------------	----------------------------	--------------------------	--------------------

Schattingen domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel				Toelichting
Waardering financiële vaste activa			●		We hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van de kapitaalverstrekking en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.
Waardering (im)materiële vaste activa			●		Aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa ligt de financiële verordening van de gemeente ten grondslag. De gehanteerde afschrijvingspercentages blijken uit de grondslagen van de jaarrekening. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn afgestemd op de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en daarmee aanvaardbaar. Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde uitgangspunten evenwichtig zijn.
Juistheid en volledigheid pensioenvoorzieningen wethouders			●		Gemeente Vijfheerenlanden beheert de pensioenen van haar (voormalige) wethouders in eigen beheer. Ter dekking van dit risico is een voorziening voor wethouderpensioenen (APPA) opgenomen. De gehanteerde parameters voor de berekening van deze voorziening sluiten aan bij recente actuariële uitgangspunten. Derhalve achten wij deze parameters evenwichtig.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Begrotingsrechtmatigheid is toereikend toegelicht in de jaarrekening

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig.

Op basis van de Financiële verordening gemeente Vijfheerenlanden 2022 informeert het college de raad door middel van twee bestuursrapportages over de realisatie van de begroting van de gemeente. In deze bestuursrapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van de programma's en investeringskredieten in de begroting groter dan € 50.000 toegelicht.

Wij hebben geconstateerd dat er in de jaarrekening een voor het doel toereikende analyse is opgenomen van de budgetoverschrijdingen per programma, inclusief conclusievorming ten aanzien van de rechtmatigheid van de overschrijdingen. Tevens is een afzonderlijke analyse opgenomen van de overschrijding van de (restant)kredieten. Wij kunnen ons vinden in de conclusievorming door het college voor beide overzichten.

Overigens merken wij op dat in de jaarrekening geen analyse is opgenomen van de onderschrijding van de baten. Dit is niet in overeenstemming met de financiële verordening. In de Kadernota Rechtmatigheid is de begrotingsrechtmatigheid echter beperkt tot de uitgaven. Hiermee zijn de baten buiten onze oordeelsvorming geplaatst. Hoewel de geautoriseerde baten op diverse programma's zijn onderschreden, leidt dit niet tot een onrechtmatigheid.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De financiële positie van de gemeente is voldoende

In de grafiek op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van Vijfheerenlanden moeten worden opgenomen. Uit het overzicht blijkt dat de financiële positie van Vijfheerenlanden als geheel voldoende is. Ten opzichte van andere gemeenten is de positie echter kwetsbaar.

Hieronder hebben wij de ratio's over 2022 afgezet tegen de waarden van de ratio's van de gemeente over de afgelopen drie jaar, maar ook tegen de gemiddelde omvang van de gemeenteklasse tussen 60.000-80.000 inwoners, de provincie Utrecht en Nederland als geheel. Hieruit blijkt dat de financiële positie ten opzichte van de gemeenten in de provincie Utrecht en landelijk achterblijft. Dit geldt vooral voor de netto schuldquote en solvabiliteitsratio. Onze belangrijkste observaties ten aanzien van de ratio's zijn:

- De netto schuldquote is in 2022 afgenomen van 90,9% naar 84,4%. De gecorrigeerde netto schuldquote is gedaald van 80,9% naar 75,3%. De belangrijkste reden hiervoor is dat liquide middelen die beschikbaar zijn gekomen door de verplichte opname van de tranche 2022 uit de langlopende lening zijn gestort in een deposito bij het Rijk. Een andere reden is dat de totale baten fors zijn toegenomen, vooral door hogere algemene en specifieke uitkeringen.
- Mede door de opname van de tranche in 2022 van de langlopende lening bij BNG is de solvabiliteit gedaald van 27,2% naar 26,3%. Hierdoor is de gemeente minder weerbaar voor onverwachte tegenvallers. Desalniettemin voldoet de solvabiliteit nog steeds aan de norm van 20% die de raad heeft bepaald

- De solvabiliteit van Vijfheerenlanden blijft achter bij andere gemeenten in Nederland en in de provincie Utrecht. De belangrijkste reden hiervoor is dat voorgaand jaar de leningenportefeuille strategisch is geherstructureerd, in combinatie met de financiële gevolgen van het Niemans arrest. De komende jaren zal de solvabiliteit naar verwachting verder afnemen gezien de ambitieuze investerings- en onderhoudsprogramma's. Wij hebben begrepen dat de raad aan het college heeft verzocht om ter voorbereiding van de Kadernota 2024 voorstellen te doen hoe de solvabiliteit kan worden verbeterd.
- Het relatieve belang van de grondexploitatie in de totale exploitatie van de gemeente is fors verminderd. De reden hiervan is dat het totaal van de investeringen in de grondexploitatie (€ 5,6 miljoen) lager is dan de verkopen die gerealiseerd zijn (€ 8,5 miljoen). Ook zijn de totale baten in de exploitatie (die als noemer dient voor de berekening van het percentage) hoger dan voorgaand jaar. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van andere gemeenten met uw omvang, is het financiële risicoprofiel van uw grondexploitatie gunstiger. Dit gemiddelde is 7,6% respectievelijk 8,4%, terwijl bij Vijfheerenlanden dit percentage 4,6% is. Ten opzichte van andere gemeenten in de provincie is uw risicoprofiel hoger. Dit wil zeggen dat u meer vooruit gefinancierd heeft voor uw grondexploitatie dan de gemeenten om u heen.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

De financiële positie van de gemeente is voldoende

- De belastingcapaciteit ligt met 123,8% fors boven het landelijk gemiddelde en de gemiddelden van de provincie Utrecht en de andere gemeenten met de omvang tussen 60.000-80.000 inwoners. Hierbij is echter geen rekening gehouden, noch een analyse gemaakt, van de beschikbare voorzieningen in die gemeenten. Overigens is dit kengetal in 2022 sterk toegenomen door de stijging van de afvalstoffenheffing.
- De structurele exploitatieruimte is net als vorig jaar erg hoog. Dit houdt in dat de structurele lasten ruimschoots gedekt kunnen worden door structurele baten. Er een feitelijk sprake is van een duurzaam overschot in de exploitatie. Het percentage ligt hoger dan bij andere gemeenten in de provincie Utrecht en bij andere gemeenten van uw omvang.
- Het weerstandsvermogen is gedaald van 3,32 eind 2021 naar 2,77 per ultimo 2022. De reden van deze daling is enerzijds dat de gewogen financiële omvang van de risico's in 2022 is toegenomen van € 10,2 miljoen naar € 17,0 miljoen, anderzijds een toename van de beschikbare weerstandscapaciteit van € 33,9 miljoen naar € 47,0 miljoen.
- De toename van de gewogen financiële omvang van de risico's is een belangrijke uitkomst van de gewijzigde methodiek van de risico-identificatie. De toename zit dan ook voornamelijk in de kleinere risico's. In 2021 bedroeg het gewogen gemiddelde 'restrisico' € 1,0 miljoen voor 19 risico's. In 2022 is dit bedrag € 7,2 miljoen voor 21 kleinere risico's.
- De toename van de aanwezige weerstandscapaciteit in 2022 is te danken aan het positieve resultaat over 2021 dat voor een belangrijk deel is toegevoegd aan de algemene reserve. Tevens is het incidentele overschot op het sociaal domein gedoteerd aan de reserve sociaal domein dat onderdeel uitmaakt van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Uw weerstandsvermogen geanalyseerd

In de wettelijke paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is door het college een analyse gemaakt van het weerstandsvermogen. Uit deze analyse blijkt dat het weerstandsvermogen toereikend is om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de minimale eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld. Naar onze mening is de informatiewaarde van deze analyse toereikend, maar hebben wij wel de volgende observaties:

- Zoals wij later in dit rapport opmerkingen is de opzet van het [risicomanagementproces](#) binnen de gemeente goed, maar de uitvoering nog volop in ontwikkeling, waarbij de nadruk ligt op het verankeren van risicomanagement in de cultuur van de organisatie en het gedrag van de medewerkers. Dit naar onze mening een positieve invloed hebben op de kwaliteit van de risicoanalyses.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

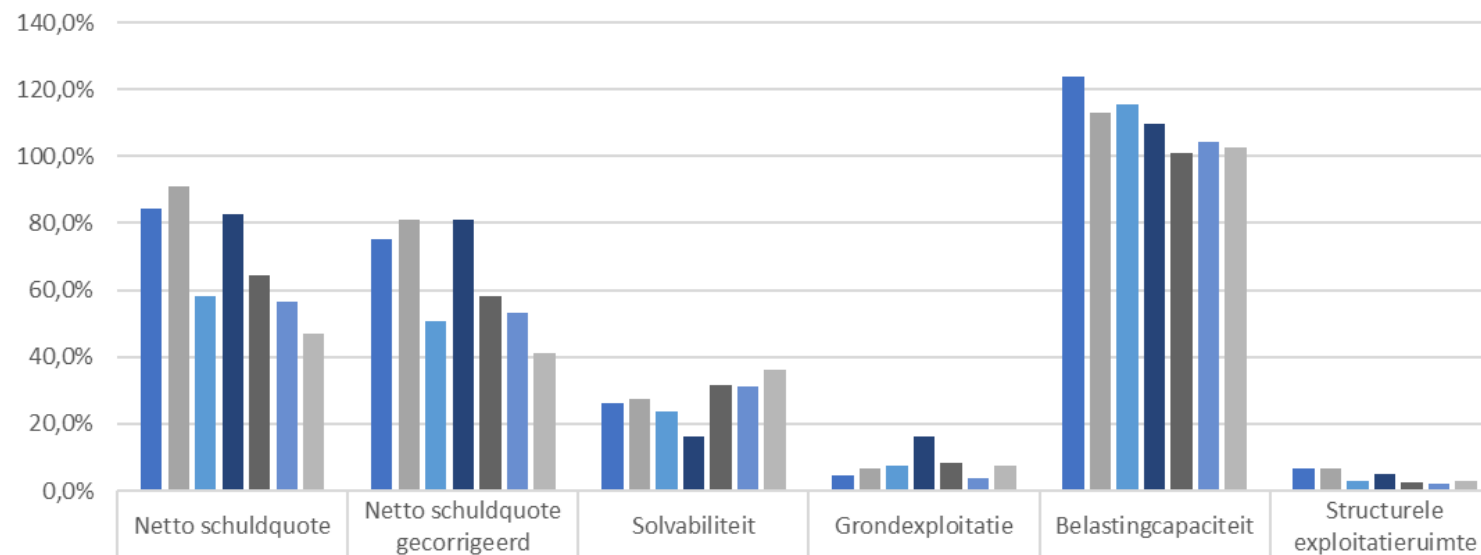
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Kengetallen in %

	Netto schuldquote	Netto schuldquote gecorrigeerd	Solvabiliteit	Grondexploitatie	Belastingcapaciteit	Structurele exploitatieruimte
Vijfheerenlanden 2022	84,4%	75,3%	26,3%	4,6%	123,8%	6,9%
Vijfheerenlanden 2021	90,9%	80,9%	27,2%	6,8%	113,1%	6,5%
Vijfheerenlanden 2020	58,1%	50,6%	23,6%	7,5%	115,5%	2,8%
Vijfheerenlanden 2019	82,5%	81,2%	16,0%	16,2%	109,8%	5,1%
Gemeentegrootte 60.000-80.000	64,6%	58,0%	31,4%	8,4%	100,9%	2,7%
Utrecht 2021	56,5%	53,3%	31,2%	3,9%	104,4%	1,9%
Landelijk 2021	46,9%	41,0%	36,1%	7,6%	102,7%	2,9%

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Frauderisico's krijgen een steeds belangrijkere rol in onze controle

Frauderisico's worden nog niet bewaakt

Reeds meerdere jaren is fraude binnen de publieke sector een belangrijk onderwerp van gesprek. De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Een dergelijke analyse helpt de organisatie om frauderisicofactoren te identificeren en te beheersen. Hierdoor kan fraude zoveel mogelijk worden tegen gegaan.

In april 2023 heeft het college de *Frauderisicoanalyse gemeente Vijfheerenlanden 2023* vastgesteld. Als bijlage van dit document is een gedetailleerd overzicht opgenomen met hierin de frauderisico's die vanuit de organisatie zijn geïdentificeerd. Tevens is een start gemaakt met het formuleren van de beheersmaatregelen om de geformuleerde risico's af te dekken. Dit proces is nog niet helemaal gereed. Tevens zijn beheersmaatregelen geformuleerd die nog moeten worden ingevoerd. Desondanks zijn wij van mening dat een goede start is gemaakt met het opstellen van de interne frauderisico-analyse en het bijbehorende beheersingskader. Hiermee ligt u gemeente voor op andere gemeenten met uw omvang.

Nadat dit proces is afgerond, raden wij u aan om de risico's in de frauderisicoanalyse volledig te betrekken in de werkzaamheden van de VIC, alsmede om de VIC-functie actief te betrekken bij het actueel houden van de frauderisicoanalyse en het actief beheersen van deze risico's. Deze risico's en beheersmaatregelen dienen daarbij onderdeel te worden van het VIC-plan.

Frauderisico's in onze controle

Ook tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico besproken met de Auditcommissie, het college, de gemeentesecretaris en de concerncontroller;
- Beoordeeld of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding gaven tot een verhoogd risico;
- Beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Controle van ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Controle van de zakelijkheid van omvangrijke grond- en vastgoedtransacties.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen die een indicatie zijn voor fraude.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De interne beheersing op misbruik en oneigenlijk verbruik is in ontwikkeling

Er is (nog) geen overkoepelend M&O beleid

Binnen de gemeente is nog geen M&O-beleid vastgesteld, waardoor geen algemene uitgangspunten, kaders, beheersmaatregelen en risicogebieden op dit gebied inzichtelijk zijn. Desalniettemin zijn in de externe en interne regelgeving diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Het college heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik impliciet opgenomen in interne controleplannen.

Met betrekking tot preventie om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan, blijkt uit de controles van de VIC over 2021 en 2022, dat in gemeentelijke regelgeving in een aantal gevallen geen mogelijke maatregelen of sancties bij geconstateerd misbruik of oneigenlijk gebruik zijn opgenomen. Daarnaast heeft de VIC geconstateerd dat de interne controle (in de eerste lijn) bij diverse processen niet altijd voldoende is ingericht (bijvoorbeeld de controle op prestatieleveringen bij betaling van facturen). Bij de processen heffing van belastingen, verlenen kwijtscheldingen en subsidieverlening is geen adequate functiescheiding aanwezig ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik. Bij kwijtscheldingverlening en subsidieverstreking vinden geen (steekproefsgewijze) controles plaats.

Bij de opzet van de interne frauderisicoanalyse is daarom ook expliciet aandacht geschonken aan de integratie van misbruik en oneigenlijk gebruik in gemeentelijke regelgeving en gemeentelijke processen.

Overigens zijn op basis van de werkzaamheden van de VIC geen signalen verkregen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Het afsluitproces is (zeer) goed verlopen

In onze managementletter van 2 januari 2023 hebben wij ons beeld gegeven op de interne beheersing van uw gemeente. Onze conclusie was dat de interne beheersing als geheel voldoende is om tot een getrouwe en rechtmatige jaarrekening te komen. Dit is bij de jaarafsluiting ook gebleken. De organisatie heeft haar planning zonder vertraging gerealiseerd. Tevens was de oplevering van het afsluitdossier van goede kwaliteit. Dit heeft gezorgd voor een efficiënte controle en weinig additionele vragen vanuit ons controleteam. Wij willen hiervoor graag onze complimenten geven.

Daarnaast hebben we in onze managementletter aangegeven dat het college al in staat is om een rechtmatigheidsverklaring af te geven, ondanks het feit dat de interne beheersing in de eerste en tweede lijn verbeterd kan worden. De reden hiervan is dat de VIC gedurende het jaar als derde lijn gegevens-gerichte controles uitvoert en hiermee achteraf onrechtmatigheden constateert en laat corrigeren. Het heeft echter de voorkeur om als organisatie in control te zijn zodat onrechtmatigheden worden voorkomen in plaats van achteraf worden geconstateerd en gecorrigeerd.

In dit deel van ons accountantsverslag geven wij een samenvatting en actualisatie van de managementletter d.d. 2 januari 2023. Voor de gedetailleerde bevindingen en adviezen wij u graag naar deze managementletter.

Uw VIC is goed, maar blijft in omvang kwetsbaar

Net als de afgelopen jaren hebben wij de samenwerking met de VIC als zeer prettig en constructief ervaren. De controleketen wordt op deze wijze daadwerkelijk als gezamenlijk proces ingericht en uitgevoerd. Ten opzichte van voorgaand jaar zijn weer duidelijke stappen voorwaarts gemaakt, in het bijzonder in de afstemming vooraf en de kwaliteit van de aanbevelingen van de VIC in hun rapportages. Het feit dat de eerste gesprekken reeds gevoerd zijn over de inrichting en uitvoering van het VIC plan 2023, onderschrijft dit.

Ondanks deze positieve woorden zien wij diverse mogelijkheden om de VIC en haar controleplan verder door te ontwikkelen. Deze mogelijkheden zijn gedeeld met de VIC en directie. Een voorbeeld hiervan is dat de IT-processen, financiële processen (memorialen en afsluitproces) en misbruik en oneigenlijk gebruik (waaronder fraude) meer aandacht kunnen krijgen. Daarnaast zien wij meerwaarde in een rapportage met daarin een samenvatting per proces van de detailbevindingen. Deze kan door de VIC gehanteerd worden om de voortgang van bevindingen en aanbevelingen te bewaken. Dit jaar is een dergelijke rapportage (bewust) niet opgesteld in verband met de beperkte bezetting van de VIC. Dit is direct een belangrijk aandachtspunt. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole bestond de VIC uit één actieve medewerker. Voor een gemeente met de omvang en complexiteit als Vijfheerenlanden is dat naar onze mening niet toereikend, in het bijzonder na de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Op basis van onze ervaring bij andere gemeenten tussen de 50.000-75.000 inwoners zou de VIC uit minimaal 2,5 fte moeten bestaan.

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel
Jaarverslag
Jaarrekening
Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Bevindingen van uw VIC samengevat

De VIC heeft per proces een rapportage uitgebracht naar aanleiding van de uitgevoerde VIC werkzaamheden over 2022. Deze rapportage was duidelijk met veel informatiewaarde. De belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen zijn als voorloper van de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarnaast zijn de belangrijkste bevindingen van de VIC geïntegreerd in dit accountantsverslag en meegewogen in ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

In het overzicht hiernaast zijn de bevindingen van de VIC per proces samengevat. Bij een groen bolletje is er geen sprake van bevindingen die de (financiële) rechtmatigheid beïnvloeden. Bij een oranje bolletje is er sprake van bevindingen die aandacht behoeven omdat deze een risico voor deze rechtmatigheid kunnen betekenen (maar de rechtmatigheid in 2022 nog niet beïnvloeden). Bij een rood bolletje is er sprake van bevindingen die de financiële rechtmatigheid in 2022 beïnvloeden. Voor de details verwijzen wij u graag naar de paragraaf Bedrijfsvoering in de jaarstukken 2022.

Daarnaast hebben wij een samenvatting gemaakt van onze conclusies ten aanzien de interne beheersing langs het 3-lines model. Hiervoor verwijzen wij u naar de [volgende sheet](#). De onderliggende details zijn opgenomen in onze managementletter d.d. 3 januari 2023.

Proces c.q. onderwerp	Begroting	Voorwaarden	MO(F)
Automatisering	●	●	●
Tarieven belastingen en retributies	●	●	●
Kwijtscheldingen belastingen	●	●	●
Burgerleges	●	●	●
Crediteuren	●	●	●
Spendanalyse (inkoop en aanbesteden)	●	●	●
Debiteuren	●	●	●
Gemeenschappelijke regelingen	●	●	●
Grondexploitaties	●	●	●
Heldingen	●	●	●
Verhuuropbrengsten	●	●	●
Personeel	●	●	●
Inhuur derden	●	●	●
Jeugdzorg	●	●	●
Wmo	●	●	●
Leerlingenvervoer	●	●	●
Omgevingsvergunningen	●	●	●
Subsidieverstreking	●	●	●
Subsidieontvangsten	●	●	●
Kapitaallasten	●	●	●

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Overzicht van uw processen met onze classificatie van de status van de interne beheersing

Proces	1 ^{ste} lijn	2 ^{de} lijn	3 ^{de} lijn	Toelichting
Inkopen en crediteuren				Prestatielevering inkopen niet altijd zichtbaar vastgelegd. Brondocumenten niet altijd beschikbaar.
Aanbestedingen				Rechtmatigheid van aanbesteding nog niet verankerd. Zaaksysteem geeft geen waarborgen.
Salarissen				Geen afgedwongen functiescheiding bij salarismutaties
WMO				Geen controle op prestatielevering van zorg via het berichtenverkeer; termijnen worden niet nagekomen
Jeugd				Processen niet eenduidig en niet altijd gevolgd. Verordening niet altijd gevolgd. Geen controle op prestatielevering.
Leerlingenvervoer				Controle op gedeclareerde ritten is handmatig en tijdrovend. Geen actuele procesbeschrijving aanwezig.
Verstrekte subsidies				Geen controle op prestatieafspraken. Bepalingen in de beschikking niet altijd gevolgd. Overschrijding termijnen.
Gemeenschappelijke regelingen				Managementinformatie GR'en kan worden verbeterd. Bijdragen niet als verplichting opgenomen.
Treasury				Geen dynamische liquiditeitsbegroting aanwezig
Grondexploitatie				Afhankelijkheid van externen. Adviezen rondom verkoopprijzen liggen niet altijd vast.
Ontvangen subsidies				Centraal systeem ontbreekt. Niet geborgd dat aan alle voorwaarden wordt voldaan.
Belastingen en heffingen				Geen functiescheiding bij aanpassing van tarieven en kwijtscheldingen, geen controle op mutaties uit kadaster.
Huren en pachten				Volledigheid van de huren en pachten niet geborgd. Contracten zijn nog niet geactualiseerd.
Omgevingsvergunningen				
Verkopen en debiteuren				
Planning & control cyclus				Verbeteringen mogelijk in informatiewaarde documenten. Samenhang tussen documenten ontbreekt. Veel nagekomen post bij de jaarafsluiting die in een eerder stadium bekend hadden kunnen zijn.
Risicomanagement				Risicomanagement op fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik is nog in ontwikkeling.
IT-organisatie				Toegangsbeheer binnen Civision Middelen kan worden verbeterd, betere regiorol in samenwerking met partners.
Legenda				
				Interne beheersing is niet toereikend; opvolging aandachtspunten is urgent
				Interne beheersing is toereikend; belangrijke aandachtspunten aanwezig, maar niet urgent
				Interne beheersing is toereikend; beperkte aandachtspunten met beperkte urgentie

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Nieuwe P&C cyclus krijgt steeds meer vorm

Op basis van de *Houtskoolschets nieuwe P&C Cyclus* zal naar verwachting vanaf de Kadernota 2024 een nieuwe P&C cyclus zijn ingericht. Op dit moment wordt de gemeentelijke P&C cyclus door het college samen met de Auditcommissie inhoudelijk uitgewerkt. Ter voorbereiding heeft de commissie reeds besluiten genomen over de nieuwe programma-indeling, het aantal bestuursrapportages en de nieuwe opzet van de bestuursrapportages.

De volgende stap in de doorontwikkeling is om te komen tot een inhoudelijk betere aansluiting tussen de nieuwe programma's en (deels ook nieuwe) paragrafen. Dit met als doel om dubbele informatie te voorkomen en de focus bij de programma's te leggen op resultaatgerichte bestuurlijke besluitvormings-informatie inclusief de bijbehorende bestuurlijke kritische prestatie-indicatoren. Bij onze analyse van de [inzichtelijkheid](#) van de programmaverantwoording hebben wij reeds onze visie gegeven op dit proces.

De financiële beheersing van uw ambities vraagt aandacht

In onze managementletter d.d. 2 januari 2023 hebben wij extra aandacht gevraagd voor de financiële beheersing van uw ambities. In dit verslag uiten wij opnieuw onze zorgen over dit onderwerp. Om de risico's van uw ambitieuze ontwikkel- en investeringsagenda te kunnen beheersen is naar onze mening voldoende kennis, ervaring en menskracht, een strakke interne beheersing van de uitgaven en adequaat projectmanagement noodzakelijk.

Wij raden u aan om op korte termijn een analyse te maken welke randvoorwaarden moeten worden ingevuld om uw ontwikkel- en investeringsopgave te realiseren (de soll-positie), wat de huidige status is van de randvoorwaarden (ist-positie) en welke maatregelen nog genomen moeten worden.

Nota weerstandsvormen en risicomanagement geactualiseerd

Op 7 maart 2023 is de nieuwe Nota weerstandsvormen en risicomanagement in werking getreden. Deze geactualiseerde nota heeft vooral een beleidsmatig karakter. Het bevat de door de gemeenteraad vast te stellen kaders waaraan het risicomanagement van met name financiële risico's moet voldoen. Deze nota is op onderdelen uitgebreid om het risico-gestuurd werken een impuls te geven. Het college is verantwoordelijk voor de invulling en de uitvoering van het risicomanagementproces binnen de door de raad vastgestelde kaders. Indien nodig zal het College van B&W hiervoor in een afzonderlijk document aanvullende uitvoeringsregels vaststellen. Zodoende heeft het College van B&W de mogelijkheid om de uitvoering aan te passen aan de ontwikkelingen die er spelen en wensen die er zijn vanuit de organisatie op het gebied van risicomanagement.

Een belangrijk kader in de Nota is dat voor de weerstandsratio een norm vastgesteld is van 2,5 met een ondergrens van 1,5 en een bovengrens van 3,5 en hoger. In de jaarrekening is voor 2022 een weerstandsratio berekend van 2,77, waarmee wordt voldaan aan de gehanteerde norm.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze visie op de interne beheersing van uw IT-omgeving

De reikwijdte van onze IT-werkzaamheden

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2022 hebben wij de opzet en het bestaan van de algemene IT beheersmaatregelen beoordeeld. Deze maatregelen en bevindingen zijn te verdelen in de volgende categorieën :

- Wijzigingsbeheer
- Beveiliging en toegangscontroles
- IT-operatie (back-up & recovery).

We hebben dit beoordeeld voor de volgende applicaties die binnen de scope van onze controle zijn opgenomen, te weten:

- Civision Middelen (financiële administratie);
- Aeolus Back Zorg (sociaal domein)
- ADP (salarisadministratie)
- Gouw (belastingen).

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Algemeen beeld

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat de IT-beheersing binnen de gemeente zich bijna op het gewenste volwassenheidsniveau bevindt, maar op onderdelen kan worden verbeterd.

De gemeente heeft samen met haar IT-partners (waaronder PinkRocade, Topicus en PCI) verschillende IT-beheersmaatregelen getroffen die de continuïteit en veiligheid van haar geautomatiseerde gegevensverwerking kunnen waarborgen. De leveranciers vullen deze in als onderdeel van hun overeengekomen dienstverlening en producten. De invulling van de IT-beheersing door de gemeente zelf is gebaseerd op haar risicoanalyse en beleidsdocumenten. Beheersmaatregelen binnen deze opzet zijn vaak wel getroffen, maar nog niet altijd adequaat geformaliseerd, gedocumenteerd of aantoonbaar gecontroleerd.

Mede door deze bevindingen hebben wij de controle van de jaarrekening 2022 volledig gegevensgericht uitgevoerd.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Speerpunten

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Speerpunten van de raad

Op 13 september 2022 hebben wij ons controleplan 2022 besproken met de auditcommissie. Tijdens deze vergadering heeft de auditcommissie ons de volgende speerpunten meegegeven:

- De inrichting van de functiescheiding binnen de drie lijnen van defensie gezien de druk op de arbeidsmarkt;
- De aanvaardbaarheid van schattingen die het management doet bij de jaarrekening in verband met de hoge inflatie;
- Mogelijke opvallende ontwikkelingen bij anderen gemeente die van invloed (kunnen) zijn op gemeente Vijfheerenlanden.

Tijdens onze controle hebben wij specifieke aandacht besteed aan deze speerpunten. Onze bevindingen ten aanzien van de functiescheiding binnen de drie lijnen van defensie zijn [hier](#) opgenomen. De mogelijke opvallende ontwikkelingen bij anderen gemeente die van invloed (kunnen) zijn op gemeente Vijfheerenlanden hebben wij verdeeld over algemene ontwikkelingen die u [hier](#) kunt vinden, alsmede specifieke ontwikkelingen op diverse thema's en benchmarks. Daarnaast hebben wij met de ambtelijke organisatie een aantal actuele ontwikkelingen besproken in de bedrijfsvoering en daarin best en worst practises gedeeld. Deze ontwikkelingen betreffen vooral de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, de implementatie van het nieuwe financiële systeem en de kwetsbaarheid in de bezetting van de gemeentelijke organisatie.

Ook de aanvaardbaarheid van schattingen die het management doet bij de jaarrekening in verband met de hoge inflatie hebben wij eerder in dit rapport beoordeeld. Dit gaat in het bijzonder om de waardering van de [grondexploitaties](#) en de nog te verwachten [zorgkosten](#).

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - aanpassingen verslaggeving en rapportage

Wijzigingen in de controleverklaring

Gebruikers van jaarrekeningen vragen zich al langere tijd af welke werkzaamheden accountants uitvoeren op het gebied van fraude en continuïteit bij de controle van jaarrekeningen. Ook is er bij andere belanghebbenden een toenemende behoefte aan transparantie in zowel de jaarrekening als het jaarverslag over deze onderwerpen. Dit heeft ertoe geleid dat de controlestandaarden op deze gebieden zijn uitgebreid en in de controleverklaring bij de jaarrekening van uw gemeente twee nieuwe secties zijn opgenomen, te weten:

- Controleaanpak frauderisico's
- Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

In deze secties is specifiek ingegaan welke risico's wij zien ten aanzien van beide onderwerpen, alsmede welke controlewerkzaamheden wij hebben uitgevoerd om deze risico's af te dekken. Waar nodig hebben wij in onze controleverklaring verwezen naar toelichtingen over deze onderwerpen in het jaarverslag en/of de jaarrekening.

Aanpassingen in Notitie Overhead

De Notitie Overhead van de commissie BBV is geactualiseerd. Een belangrijke aanpassing is de definitie van het begrip overhead zelf. Ook zijn er voorbeelden toegevoegd die antwoord geven op actuele vraagstukken. Het concept van de notitie is inmiddels voorgelegd ter consultatie via de website van de commissie BBV. De definitieve versie van de notitie verschijnt naar verwachting eind juni 2023 en wordt van toepassing met ingang van de begroting 2024. De concept Notitie kunt u [hier](#) vinden.

Duurzaamheidsverslaggeving is onderweg

Het thema duurzaamheid wordt steeds belangrijker in de jaarverslagen van overheden en organisaties. Hierbij speelt het begrip ESG een belangrijke rol. Hierbij staat ESG voor Environment, Social en Governance. Voor uw gemeente kunnen bijvoorbeeld ESG-normen worden gebruikt om te meten hoe duurzaam en maatschappelijk verantwoord uw gemeente is. Dit kan bijvoorbeeld omvatten hoe de gemeente omgaat met klimaatverandering, hoe ze de leefkwaliteit verbetert voor haar inwoners, hoe transparant en effectief de gemeentelijke bestuursstijl is, en hoe ze omgaat met diversiteit en inclusie.

Duurzaamheidsinformatie in jaarverslagen van grote bedrijven moet vanaf 2025 getoetst worden door accountants (op basis van de zogeheten Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)). Het is onze verwachting dat de CSRD binnen afzienbare tijd ook van toepassing wordt voor maatschappelijke organisatie, zoals gemeenten. Graag gaan wij de komende jaren, als onderdeel van onze dienstverlening, met u in overleg wat dit voor uw gemeente betekent met als doel om de organisatie klaar te maken voor de verplichting tot duurzaamheidsverslaggeving.

Herinvoering eigen bijdrage Wmo-voorzieningen

Het kabinet gaat de eigen bijdrage Wmo-voorzieningen opnieuw invoeren. Vanaf 2026 wordt die eigen bijdrage van hulpbehoevenden weer afhankelijk van het inkomen. Nu betaalt iedereen een vast bedrag per maand. Dat heeft het kabinet besloten, staat in de openbaar gemaakte voorjaarsnota.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekeningOntwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - beleid en kaderstelling

Adviesrapport “Elke regio telt” uitgebracht

Drie adviesraden, te weten de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) hebben een adviesrapport uitgebracht onder de naam ‘Elke regio telt’. Dit rapport staat stil bij regionale verschillen in welvaart en welzijn en de rol die de overheid daarbij speelt.

Om de onwenselijke brede welvaartsverschillen in Nederland tegen te gaan, adviseren de raden het volgende:

- Herijk de reguliere beleids- en investeringslogica van het Rijk, door het rijksbeleid te richten op brede welvaart in alle regio's en het mogelijk maken om budgetten te bundelen.
- Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling, door regio's kansenagenda's te laten ontwikkelen voor een grotere brede welvaart en als rijksoverheid langjarige investeringsbudgetten beschikbaar te stellen.
- Werk aan een vitale relatie tussen regio's en de rijksoverheid door te werken aan een modern spreidingsbeleid en het realiseren van vertegenwoordiging van regio's bij het Rijk en van de rijksoverheid in regio's

De uitkomsten van dit adviesrapport kunnen mogelijk een belangrijk effect hebben op uw regio en de herziening van de financiële verhoudingen vanaf 2026. Het kabinet heeft aangegeven om nog voor het zomerreces een reactie naar de Kamer te sturen. Het adviesrapport kunt u [hier](#) vinden.

Invoering Omgevingswet een feit

Na een invoeringsproces dat enkele jaren heeft geduurd, is de Omgevingswet dan toch een feit. Op 14 maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Hiermee is er duidelijkheid gekomen over de invoeringsdatum en ook geborgd dat gemeenten voldoende voorbereidingstijd hebben.

Om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet, heeft de VNG een zogenaamde self-assessment gelanceerd onder de naam Klaar voor de Start. Aan de hand van een aantal stellingen langs negen thema's krijgt u inzicht waar uw gemeente staat richting inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar ook voor de periode daarna. Het self-assessment kunt u [hier](#) vinden.

Nieuwe financiering gemeenten pas vanaf 2027

Uit de landelijke Voorjaarsnota blijkt dat het kabinet gemeenten vanaf 2027 een structureel bedrag toekent van € 1,0 miljard euro, naast een zogeheten volume-indexatie. De Voorjaarsnota maakt ook duidelijk dat de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) de maatstaf wordt voor de groei van het gemeentefonds. Die vorm van indexatie moet voor meer stabiliteit zorgen. De meicirculaire zal naar verwachting een raming bevatten van het bedrag waarmee de fondsen vanaf 2027 worden geïndexeerd.

Oorspronkelijk had het kabinet het voornemen de nieuwe financierings-systeem in 2026 te laten ingaan. Dat wordt, blijkens de Voorjaarsnota, nu 2027. De exacte invulling van die financieringssysteem moet nog verder worden uitgewerkt. Ondanks de extra middelen vanaf 2027 jaar blijven voor gemeenten in de jaren vanaf 2026 forse kortingen in de boeken staan:

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - handreikingen en notities van commissie BADO

Handreiking Uniform Control Framework

Veel gemeenten zijn bezig om de interne beheersing binnen de organisatie verder te ontwikkelen en uit te bouwen. Een vorm waarin dit gedaan kan worden is het control framework. De directe aanleiding om het control framework verder te ontwikkelen is de invoering van de rechtmatigheids-verantwoording.

Om gemeenten meer richting te geven aan de inrichting van het control framework en de keuzes die hierbij gemaakt kunnen worden, heeft de commissie BADO een handreiking opgesteld voor het ontwikkelen van interne controle frameworks bij gemeenten. De handreiking geeft gemeenten op hoofdlijnen inzicht in hoe ze kunnen nadenken over het voor hen meest passende interne controleraamwerk. De notitie is [hier](#) te downloaden.

De commissie BADO zal naar aanleiding van deze notitie bezien of een inventarisatie van best practices kan worden gemaakt, zodat aan hand van praktijkvoorbeelden meer diepgang gegeven kan worden aan de verdere uitwerking en toepassing van een control framework.

Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag

Door de forse toename van het aantal specifieke uitkeringen moeten gemeenten en provincies steeds meer gegevens vastleggen, waarbij iedere specifieke uitkering weer andere eisen stelt. De toegenomen verantwoordings-eisen belasten ook de jaarrekeningcontrole. Voor de accountant wordt het steeds moeilijker om de controleactiviteiten uit te voeren binnen een beperkt tijdsbestek. Iedere te controleren specifieke uitkering verhoogt eveneens de controlekosten.

Daarom heeft de commissie BADO de Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag opgesteld. In deze notitie wil de commissie een handreiking doen, over hoe de administratieve en controlelasten bij specifieke uitkeringen met een gering bedrag beperkt kunnen worden. De handreiking heeft (nog) geen werkingskracht, maar wordt naar verwachting wel betrokken bij het herzien van de Financiële Verhoudingenwet in 2024. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Handreiking Continuïteit

Bij het opstellen en presenteren van de financiële overzichten moet het college inzicht geven in gebeurtenissen of omstandigheden die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de financiële positie. Vaak gebeurt dit in de paragraaf Weerstandsvermogen De gemeenteraad zal ten minste twee keer per jaar, bij de begrotingsbehandeling en bij de vaststelling van de jaarrekening, aandacht schenken aan de (ontwikkeling) van de financiële positie van de gemeente. Op welke wijze de accountant inspeelt op de geschiktheid van de door het college gehanteerde veronderstellingen voor het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie, is een kwestie van professionele oordeelvorming en wordt aangepast aan de specifieke omstandigheden en complexiteit van de controle. Bij een verhoogd risico dat de financiële positie niet toereikend is om de financiële risico's op te vangen, zijn redelijkerwijs meer werkzaamheden noodzakelijk. Omdat deze uitgangspunten niet concreet zijn, heeft de commissie BADO de Notitie Continuïteit uitgebracht. Deze notitie is bedoeld ter ondersteuning van raad, college en accountants bij het verkrijgen van inzicht dat de jaarrekening geeft in de financiële positie. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

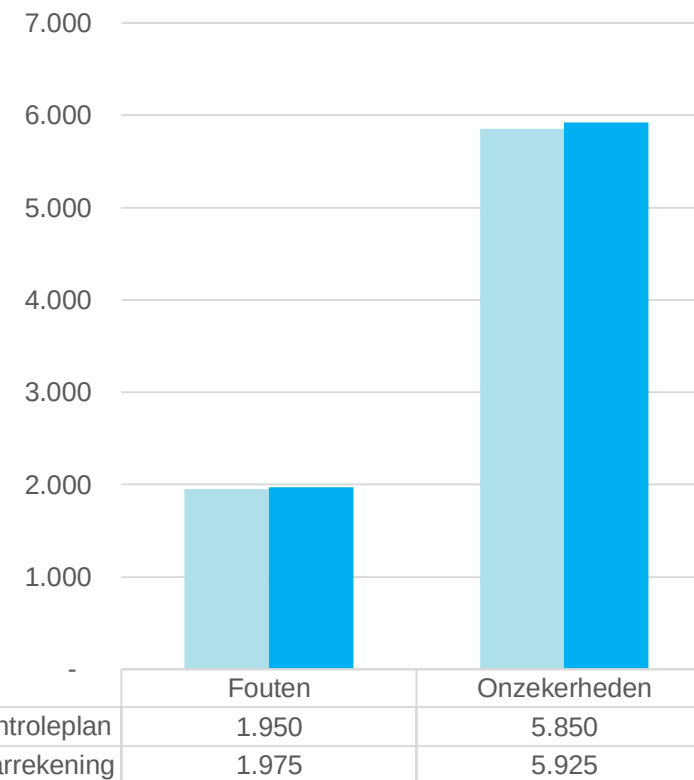
De materialiteit is gedurende de controle niet gewijzigd

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' in onze controleverklaring.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves.

In het auditplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van € 1.950.000. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, iets hoger waren dan de bijgestelde begroting op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, hebben wij de materialiteit ook naar boven aangepast op een bedrag van € 1.975.000.

Controletolerantie x EUR 1.000

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Update over onze communicatie met u

Als Qconcepts vinden wij het van belang u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Auditplan	Management-letter	Accountants verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van Qconcepts	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Geen bijzonderheden in uw Sisa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2022.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de tabel op de volgende pagina hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekeningOntwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (1/3)

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C55	Aanpak energie armoede	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C68	Specifieke uitkering aan gemeenten ten behoeve van de huisvesting van vergunninghouders	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (2/3)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023s	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen in uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (3/3)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute_deel gemeente	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H25	Regeling specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

De bezoldiging van uw topfunctionarissen (WNT) is juist verantwoord

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:

<https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring gemeente Vijfheerenlanden bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een nieuwe WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)

Aantal topfunctionarissen	U heeft vier topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2022 in verband met de vervanging van de griffier. De externe interim-griffier is gedurende het boekjaar gewijzigd.
Aard dienstverband	De gemeentesecretaris is het gehele jaar in loondienst geweest. De functie van griffier is gedurende het hele jaar op basis van een tijdelijk dienstverband uitgevoerd.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2022 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben onze naleving van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van Qconcepts en de onafhankelijkheidsafspraken met gemeente Vijfheerenlanden met betrekking tot onze dienstverlening in 2022 bewaakt en bevestigd dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

Onze urenbesteding is in overeenstemming met verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controle team. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen “In het Publiek belang” binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Gepland	Gerealiseerd
Partner	156	32
Manager	312	218
Senior professional	157	370
Totale uren	625	620

Onze werkelijke urenbesteding ligt in lijn met onze verwachte urenbesteding.

Qconcepts

Reitscheweg 45
5232 BX 's-Hertogenbosch
t +31 (0)73 - 61 32 510
e info@qconcepts.nl
i qconcepts.nl

